

Årsoppsummering musikk 2022

Forsiden: Kenneth Kapstad i Spidergawd spiller på Sundreball 2022. Foto: Knut Utler

Innhold

Innholdsfortegnelse	3
Del 1 – Innledning.....	4
Kulturrådet og Norsk kulturfond.....	4
Musikk i Norsk kulturfond	4
Årsoppsummeringens formål og oppbygging	6
Del 2 – Årsoppsummering	7
Musikkfeltet i 2022	7
Musikk i Kulturrådet 2022	8
Året i tall.....	14
Perspektiver framover	14
Del 3 – Fagutvalg og tilskuddsordninger	17
Musikkutvalget for komposisjon, produksjon og andre musikktiltak.....	17
Musikkutvalget for turné- og virksomhetstilskudd for musikere, artister, ensembler og band	21
Musikkutvalget for arrangør- og festivalstøtte	24
Musikkutvalget for innspillings- og publiseringsstøtte	31

Del 1 – Innledning

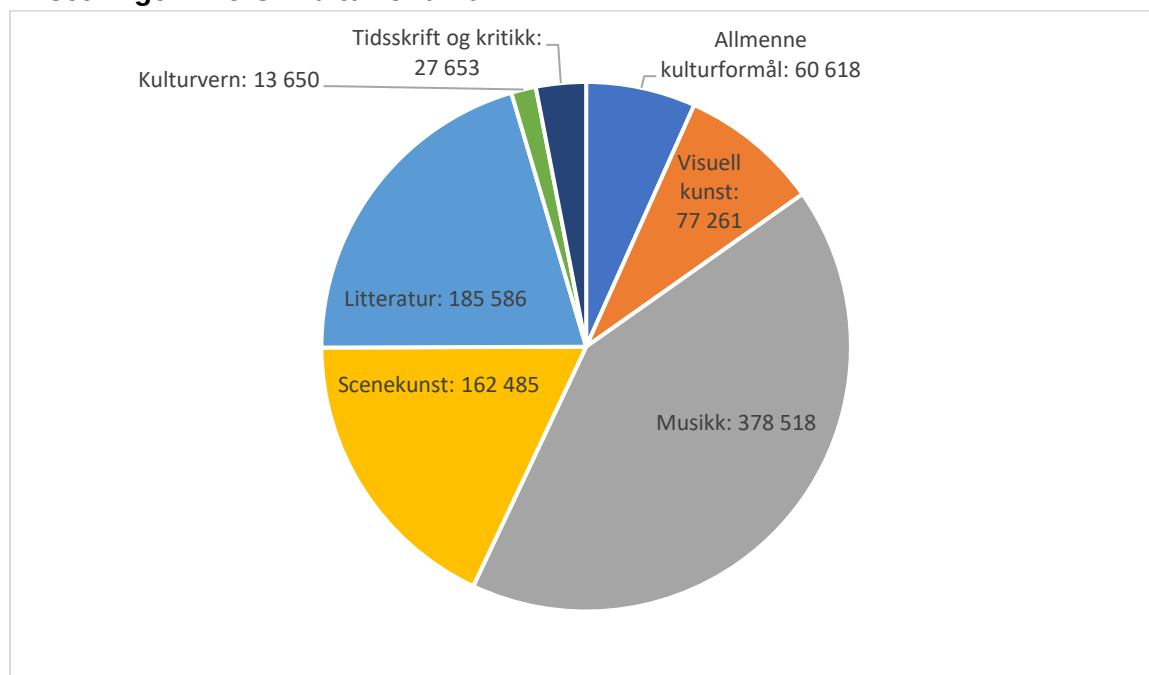
Kulturrådet og Norsk kulturfond

Kulturrådet er statens viktigste aktør for det frie kunst- og kulturfeltet. Sentralt i rådets virksomhet står forvaltningsansvaret for Norsk kulturfond, en årlig avsetning i statsbudsjettet. Kulturrådet er oppnevnt av regjeringen og fordeler hvert år avsetningen gjennom underliggende fagutvalg. Rådet har fire fagutvalg for musikk. De forvalter til sammen syv tilskuddsordninger.

Norsk kulturfond er den viktigste statlige finansieringskilden til den frie og prosjektbaserte delen av norsk kunst- og kulturliv. Behov for stabilitet og langsiktighet i kulturfeltet balanseres med behov for endringer og nye initiativ. Fra rundt 40 tilskudds- og innkjøpsordninger bevilges det midler til visuell kunst, scenekunst, musikk, litteratur, tidsskrift og kritikk, kulturvern samt tverrfaglige og tverrkunstneriske uttrykk. Det gis blant annet betydelige tilskudd til arrangører, festivaler, virksomheter og arenaer som sikrer at det som skapes, når ut til publikum og bidrar til offentlige samtaler.

I denne oppsummeringen blir rådet som forvalter Norsk kulturfond, benevnt som Kulturrådet. Norsk kulturfond er den årlige budsjettavsetningen i statsbudsjettet som fordeles til kunstområdene og tilskuddsordningene for musikk som er omtalt her.

Avsetninger i Norsk kulturfond 2022

Tall i 1000 kr. Norsk kulturfond samlet i 2022: 905 771

Musikk i Norsk kulturfond

Kulturrådet forvalter de største nasjonale tilskuddsordningene på musikkområdet og har ansvar for å gi muligheter for virksomhet og utvikling i det frie profesjonelle musikklivet. Kulturrådet skal bidra til at et mangfold av musikkuttrykk og kvaliteter blir skapt, produsert og formidlet til flest mulig med et bredt sett av tilskuddsordninger som dekker hele produksjons- og formidlingskjeden. De spenner fra

komposisjon, konsertproduksjon, framføring, innspilling og utgivelse av musikk på den ene siden til konsertarrangører og festivalarrangører på den andre. I tillegg finnes en egen åpen ordning for andre musikktiltak til prosjekter og virksomheter.

Musikkordningene følger et prinsipp om sjangerfrihet og skal fremme utvikling og handlingsrom til å produsere og formidle musikk med profesjonelle rammer og vilkår. Kulturrådet har ansvar for at ordningene utvikles og blir tilpasset feltet og kunstnernes behov og uttryksmuligheter, samt at de bidrar til kunstnernes økonomi og arbeidsforhold. Kulturrådet arbeider kontinuerlig for å justere og tilpasse tilskuddsordningene til endringer og behov i feltet samt for å legge til rette for utvikling i tråd med rådets strategiske satsingsområder.

Tilskuddsordningene for komposisjon og produksjon av musikk, og for konsertvirksomhet og turné, skal bidra til å skape og øke formidlingen av nye og eksisterende verk og musikkproduksjoner og gi utøvere mulighet til å drive konsertvirksomhet og reise på turné. Med tilskuddsordningene for konsertarrangører og musikkfestivaler skal Kulturrådet se hele arrangørfeltet i sammenheng og bidra til å utvikle helårsarrangørene og samtidig fremme større mangfold gjennom tilskudd til mindre eller nye arrangører, både på mindre steder og i byer. På denne måten vil man øke bredden av arrangører, og mangfold og profilering i konsertprogrammeringen, slik at musikken blir tilgjengelig for alle og relevant for ulike publikum. Det vises videre til Kulturrådets områdeplan for musikk i Norsk kulturfond 2022–2024.¹

Fordelingsbudsjett musikk

Tildelingsbrevet fra Kultur- og likestillingsdepartementet angir den økonomiske rammen for Kulturfondet, vedtatt av Stortinget. På dette grunnlaget gir fagutvalgene og sekretariatet innspill til rådet, som vedtar fordelingen på fagområder og tilskuddsordninger. Ved behov kan rådet foreta justeringer i løpet av året.

Da Stortinget vedtok bevilgningen til Kulturfondet for 2022, ga de øremerkede økninger til musikk, med 10 mill. kroner til festivaltilskuddsordningen og 10 mill. kroner til turné- og virksomhetstilskuddsordningen for utøvere for å styrke levende musikk. Utover de øremerkede økningene ble budsjettet for hele musikkområdet prisjustert med to prosent fra 2021 til 2022. Rådet prisjusterte deretter de enkelte ordningene med to prosent, med unntak av de to som fikk øremerkede økninger. Det ble dermed et overskudd på 4,7 mill. kroner som rådet kunne fordele på to prioriterte musikkordninger: 2 mill. kroner til komposisjons- og produksjonsordningen og 2,7 mill. kroner til arrangørstøtteordningen.

Under koronapandemien tilførte regjeringen Kulturfondet ekstraordinære stimuleringsmidler². Fagområdet musikk ble i 2022 tilført 32,5 mill. kroner. Fordelingen kommer fram i tabellen nedenfor. 25 mill. kroner av disse var øremerket av Kulturdepartementet til arrangørstøtteordningen for å stimulere konsertarrangørene under gjenåpningen etter pandemien.

¹ <https://www.kulturdirektoratet.no/norsk-kulturfond/musikk>

² Dette var ekstraordinære tilleggsbevilgninger til Norsk kulturfond i pandemiårene for å bidra til å styrke kunst- og kulturfeltet under og etter koronaepidemien, og de ble fordelt gjennom fondets tilskuddsordninger. De skal ikke forveksles med de søkbare midlene i Kulturdepartementets kompensasjons- og stimuleringsordninger, som ble fordelt av Kulturdirektoratet.

Musikk i Norsk kulturfond	Fordeling 2021	Stimuleringsmidler 2021	Fordeling 2022	Stimuleringsmidler 2022
Komposisjon og produksjon av musikk	24 208 000	14 500 000	24 871 000	2 000 000
Andre musikktiltak – prosjekt- og virksomhetstilskudd	7 329 000	3 350 000	10 071 000	0
Innspeiling av fonogram	4 000 000	4 000 000	3 658 000	0
Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger	23 805 000	10 000 000	24 278 000	0
Turné- og virksomhetstilskudd for musikk	75 826 000	16 000 000	95 330 000	3 000 000
Konsertarrangører	38 925 000	9 850 000	49 000 000	27 500 000
Musikkkfestivaler	161 311 000		171 310 000	0
Driftsstøtte musikk*	16 136 000			
Sum	351 540 000	57 700 000	378 518 000	32 500 000

* Enkelte tiltak med driftsstøtte ble overført og fordelt til statsbudsjettet post 74 eller tilskuddsordningen for andre musikktiltak.

Årsoppsummeringens formål og oppbygging

Med denne årsoppsummeringen for 2022 ønsker Kulturrådets sekretariat å presentere tall, tendenser og utviklingstrekk fra Kulturfondets tilskuddsordninger på musikkområdet. Hensikten er å styrke kunnskapen om fondet og legge grunnlaget for dialog med søkerne og aktørene i feltet.

Rapportens første del er en kortfattet presentasjon av Kulturrådet, Kulturfondet og fagområdet musikk. I rapportens andre del presenteres først en omtale av framtrepende trekk i musikkfeltet i 2022. Deretter følger en oppsummering av fagområdet musikk i Kulturfondet dette året, basert på data fra innkomne søknader og rapporter, rådets og fagutvalgenes referater samt internt kunnskapsarbeid (blant annet i forbindelse med utredninger og evalueringer). Utviklingen av porteføljen, forskning og særskilte satsinger er beskrevet. I del 3 presenteres fagutvalgene for musikk sammen med tilskuddsordningene som hvert utvalg behandler. For hver ordning beskrives tendenser i søknadene gjennom året samt utvalgenes prioriteringer og observasjoner.

Årsoppsummeringen er utarbeidet av sekretariatet for Kulturrådet og gjennomgått av utvalgsledere og rådsmedlemmer for musikk.

Del 2 – Årsoppsummering

Musikkfeltet i 2022

Åpning av arenaene – etterdønninger av pandemien

Den siste bølgen av nedstenging under pandemien, i desember 2021 og januar/februar 2022, kom som et ekstra slag for musikkfeltet og innebar nok en utsettelse av virksomhet – booking og arrangørvirksomhet, framføring og turnévirksomhet, billettsalg, honorar og vederlag, oppdrag for produksjon, støtteapparat og bransje. Da konsertarenaene kunne åpne uten begrensninger vinteren 2022, var forventningene store, med spenning knyttet til hvordan arrangører og festivaler skulle gjenoppta formidlingen av levende musikk, og om publikum ville komme tilbake. Usikkerhet om planlegging og økonomigrunnlag for kunstnere og bransje med hovedinntekt fra konsert- og festivalvirksomhet har vært et hovedtema for hele musikkfeltet gjennom året. Gjennomgangen av makrotall for inntektene i konsertmarkedet i pandemiårene 2019–2021 viser en brutal nedgang i inntekt på 70 prosent, mens andre deler av musikknæringen, så som vederlag for rettigheter og inntekter fra innspilt musikk, har hatt mindre endringer eller oppgang (se *Kunst i tall 2021*)³. Ved årsskiftet er det få systematiske data for situasjonen i 2022, men organisasjoner og aktører melder om store forskjeller i økonomisk utgangspunkt. Blant annet har de store kompensasjons- og stimuleringsordningene under pandemien slått svært forskjellig ut for aktørene.

Aktører i de fleste delene av musikkfeltet sto med veldig ulike forutsetninger for å videreføre sin virksomhet i 2022. For eksempel viste behandlingen av festivalsøknader til Kulturrådet i 2021 og 2022 at tap og avlysinger i større grad har forplantet seg til festivalenes oppdragstakere enn de har berørt festivalene selv. Komponister, artister og musikere rapporterer om svært ulike erfaringer. Kunstnere i ansettelsesforhold var relativt godt beskyttet i sine stillinger (enten med lønn eller i permittering). Mange komponister, låtskrivere, musikere og artister har sammensatte inntekter, oppdrag, deltidsstillinger og varierende rettighetsvederlag som har gjort dem utsatt, samtidig som mange med en slik økonomi ofte har en beredskap og robusthet mot variasjoner og mulig inntektssvikt. En tendens synes å være at flere musikere i det frie feltet har søkt seg til utdannings- og framføringsinstitusjoner og ensembler samt til oppdrag framfor å drive egne prosjekter. En alvorlig side ved musikeres og artisters pandemierfaring var tapet av møtet og kontakten med et lyttende publikum, og for mange en følelse av tap av mening gjennom adskillelsen fra publikum. Se for øvrig Norsk kulturfonds koronarapport for 2020–2021.⁴

Det var også stor usikkerhet med hensyn til publikums tilbakekomst til arrangementene, og 2022 viste store forskjeller for ulike typer og størrelse av arenaer og arrangementer, for ulike musikkformer og sjangre, og for de ulike alderssegmentene. Et ytterligere økonomisk press på aktørene skyldtes de betydelige kostnadsøkningene som har fulgt den overgripende og ekstraordinære prisøkningen i samfunnet. Medlemsorganisasjonene på musikkområdet har meldt om flukt av kompetanse fra musikkbransjen og dermed økt konkurranse, og høyere kostnader for ressursene i sceneteknisk konsertproduksjon og støtteapparat.

Oppdemmet og ny produksjon – utviklingen i feltet fortsetter

Samtidig har 2022 vist et stort engasjement blant arrangører, festivaler, musikkutgivere og bransje for å få et stort volum av ny og oppdemmet produksjon fra pandemitiden ut på åpne arenaer og medieplattformer. På tross av utfordringene har kunstnere og produsenter vist vilje til å komme ut med ny musikk. Søknader og rapporter til tilskuddsordninger til musikkordningene viser at kunstnere under pandemien fikk arbeidsro til å skape og produsere, og at Kulturrådets tilpasning av ordninger og

³ *Kunst i tall 2021*. <https://www.kulturradet.no/documents/10157/3104e82c-f1bc-4210-9be1-a7b79d59b1b5>

⁴ <https://kulturdirektoratet.no/web/quest/vis-publikasjon/-/koronasituasjonen-kunst-og-kulturfeltet-i-norsk-kulturfond-2020-2021>

ekstramidler i perioden bidro til dette. Ny produksjon fra pandemitiden har i 2022 møtt begrensninger på tilgang til arenaer og opptatte konsertdatoer ettersom mange var belagt av utsatte konsertoppdrag fra pandemitiden.

Fagutvalgene i Kulturrådet ser at en rekke kunstneriske trender fortsetter like tydelig etter at pandemien nå er over. Det gjelder for eksempel økende kreative kunstneriske samarbeidskonstellasjoner mellom sjangeruttrykk, fortsatt økt andel av kvinnelige instrumentalister i tradisjonelt mannlige roller samt framstående musikkproduksjoner og artister i urbane musikkuttrykk med meldinger om samtidserfaringer i blant annet unge innvandremiljøer.

Innenfor komposisjon og produksjon er det fortsatt bevegelser i ulike komposisjons- og produksjonsformer, for eksempel med skapende arbeid på digitale arbeidsstasjoner og plattformer, og mer bruk av digital musikkproduksjon i konsertframføring.⁵ Parallelt øker mulighetene for ulike måter å formidle og utveksle innspilt musikk på, samt plattformbasert utgivelse, distribusjon og markedsføring.⁶

Offentlige arenaer – ytringsrom, forsamlingsfrihet

Kulturrådets ansvar på musikkfeltet medfører et ansvar for å stimulere musikkens vilkår gjennom produksjons- og formidlingskjeden. Det betyr på den ene siden å stimulere arbeidet til de som skaper, produserer, framfører og formidler musikk, men også å ivareta samfunnets og publikums tilgang til musikk på åpne arenaer og medier på den andre. Kulturrådet skal stimulere til å skape og tilgjengeliggjøre kunst og kultur. Formålet samsvarer direkte med det Ytringsfrihetskommisjonens påpeker som «infrastrukturkravet» – myndighetenes forpliktelse til å legge til rette for kunst og kultur.⁷ Nedstengningens restriksjoner innebar en alvorlig begrensning av forsamlingsfrihet, ytringsrom og kulturell samhandling som kan ha hatt større konsekvenser for kultur, felleskap, tilhørighet og offentlighet enn hva det kan se ut til fra praktiske eller økonomiske perspektiver. 2022 ble året for å reetablere en åpen offentlighet med publikumsdeltakelse. Et stort engasjement fra bransje og kunstnere i 2022 har vært tydelig, parallelt med publikums mulighet til og behov for å delta. Var det akkumulert et demokratisk behov for nye musikk- og kunsterfaringer og deltakelse, eller har publikum fått nye interesser og vaner, mistet sosiale ferdigheter og tillit, eller trukket over i digital privatisert bruk og sosiale medier?

NOU om musikkfeltet – 2023

Kulturdepartementet kunngjorde i desember 2022 at de vil sette i gang en norsk offentlig utredning (NOU) om musikkfeltet. Det ble meldt om en utredning av hele bredden i musikkfeltet hvor det i tillegg skal legges vekt på kunstneres arbeidsforhold, frivillighet og deltakelse, og musikklivets vilkår i hele landet. Forrige utredning om musikkområdet var stortingsmeldingen *Samspill. Et løft for rytmisk musikk* (2007–2008),⁸ som ga oversikt over det frie feltet og førte til flere endringer i tilskuddsordninger og omfordeling av midler og etableringer relevant for det frie feltet for musikk. Kulturrådet og Kulturdirektoratet har forventninger til den kommende utredningen, med gjennomgang av virkemidlene og styrkingen av grunnlaget for utvikling av kulturpolitikken for musikkfeltet.

Musikk i Kulturrådet 2022

Søknadene som kom inn til Kulturrådets musikkordninger i 2022, har fordelt seg slik man kunne forvente i åpningsåret etter pandemien. Etter et høyt antall søknader (1098) til skapende virksomhet til tilskuddsordningen for komposisjon og produksjon i pandemiåret 2021 falt antallet til under halvparten

⁵ Skapende praksiser i musikk. <https://www.kulturradet.no/skapende-praksiser-i-musikk>

⁶ Anja Nylund Hagen, Mari Torvik Heian, Roy Aulie Jacobsen, Bård Kleppe: *Fra plate til plattform – Norsk musikk ut i verden*. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/89361>

⁷ NOU 2022: 9. *En åpen og opplyst samtale – Ytringsfrihetskommisjonens utredning*.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/753af2a75c21435795cd21bc86faeb2d/no/pdfs/nou202220220009000dddpdfs.pdf>

⁸ St.meld. nr. 21 (2007–2008). *Samspill. Et løft for rytmisk musikk*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-21-2007-2008-/id509182/>

med 490 søknader i 2022. Tallet på søknader til konsertproduksjon og turné for utøverne har økt betydelig fra årene 2019 (687 søknader) fram mot høye tall i siste halvdel av 2021 (søknader for virksomhet i 2022) og toppunkt med 905 søknader i 2022. Det gir et bilde av hvordan kunstnerne har skapt og produsert musikk under pandemien, mens de i større grad søker til framføring og formidling med konsert- og turnévirkosomhet i åpningsåret 2022. Antall søknader om tilskudd til innspilling og publisering av musikk har vært lite påvirket av pandemien. Det var forventet en bølge av musikkutgivelser etter pandemien ettersom musikere og artister vil ut med ny produksjon, men søknadstall gjennom året viser at økningen først gjør seg gjeldende mot slutten av 2022.

Tallene for søknader og tilskudd fra arrangør- og festivalstøtteordningene var lave under pandemiperiodene med restriksjoner og fikk en betydelig og forventet økning i 2022. Som kjent har arrangører og festivaler fått ulik uttelling på Kulturdepartementets kompensasjons- og stimuleringsordninger under pandemiårene. De økonomiske konsekvensene av forskjellene har ikke latt seg kartlegge systematisk ettersom rapporttall blir tilgjengelige først i 2023, men det er klart at søknadstilfang og søknadenes budsjetter i 2022 reflekterer behovene som har blitt imøtekommet gjennom tildelingene.

Den største andelen av økninger i søknadstallene til produksjon, turné- og arrangørvirkosomhet kommer fra søknader innenfor populærmusikkssjangrene. En av årsakene er åpenbart at populære musikkformer med høyere billettinntekter og kostnader enn andre opplevde den største inntektssvikten under nedstengningen. Søknadstallene har holdt seg høye også gjennom hele 2022, noe som kan indikere en tendens til at Kulturrådets ordninger vil bli brukt av et bredere sjangerfelt.

Kulturrådet og Norsk filminstitutt rapport *Sterkere tilbake. Pandemiens konsekvenser for kultursektoren og mulige virkemidler for gjenoppbygging* beskriver skjøre forretningsmodeller i musikkfeltet. Kulturrådets årsoppsummering for musikk i Norsk kulturfond for 2021 beskriver markante tilpasninger av tilskuddsordningene for å imøtekomme de ulike aktørenes behov under nedstengningene. Tilpasninger av tilskuddsordninger gjaldt adgangen til utsettelse av virksomhet eller omdisponering av tilskudd til annen relevant virksomhet. Svingninger i søknadstall og forskyvning av søknadsmengden mellom ordninger har blitt kompensert med en fordeling av midlertidige stimuleringsmidler fra Kulturdepartementet til enkeltordninger samt en omfordeling av Kulturfondets midlene mellom musikkordningene etter behov. Slike tilpasninger viser betydningen av Kulturfondets ordninger og deres fleksibilitet for aktørene og feltet i og etter pandemien.

Den følgende tabellen viser utviklingen i antall bevilgninger, med antall søknader i parentes, for de ulike musikkordningene. I tillegg til endringene fra 2021 til 2022 kan man legge merke til en sterk økning av søknader fra de siste «normalårene» 2018 og 2019 før pandemien, til 2022 for ordningene turné og virksomhet, konsertarrangører og musikkfestivaler.

Tildelinger utvikling (søknadstall i parentes)	2018	2019	2020	2021	2022
Komposisjon og produksjon	160 (516)	190 (494)	208 (601)	293 (1098)	223 (491)
Andre musikktiltak	63 (215)	46 (180)	50 (179)	72 (212)	53 (128)
Turné og virksomhet		295 (687)	303 (667)	377 (801)	445 (905)
Fonograminnspillinger	51 (166)	60 (181)	49 (174)	65 (243)	48 (154)
Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger	234 (527)	261 (563)	277 (689)	282 (576)	272 (587)
Konsertarrangører	288 (554)	323 (648)	317 (550)	372 (576)	573 (898)
Musikkfestivaler	149 (283)	163 (278)	180 (271)	176 (259)	170 (219)
Totalt	945 (2212)	3371 (3032)	1384 (3231)	1637 (3765)	1748 (3382)

Musikkbudsjettet i 2022 – strategiske tilpasninger og økninger

Da Kulturdepartementets kompensasjons- og stimuleringsordninger ble faset ut i 2022, ønsket departementet i stedet å rette stimuleringsmidler til musikkfeltet gjennom eksisterende tilskuddsordninger i Kulturrådet, Fond for lyd og bilde samt Fond for utøvende kunstnere.

Stimuleringsmidler til Kulturfondet samt rådets egne tilpasninger i musikkbudsjettet gjorde det mulig å imøtekomme de særlige behovene som kom til syne i feltet. De viste seg blant annet gjennom de høye søknadstallene som er nevnt ovenfor. Noen endringer var basert på strategiske disponeringer ut fra vurderingen av hva/hvem som hadde avgjørende behov for støtte i et usikkert felt etter pandemien, da spesielt utøvernes turnévirsomhet og konsertarrangørene.

I Stortingets budsjettvedtak for 2022 fikk Kulturfondet en økning på 20 mill. kroner øremerket med 10 mill. kroner til musikkfestivaler for 2022 og 10 mill. kroner til turné- og virksomhetstilskudd til musikere, artister, ensembler og band. Begge økningene vil være med på å stimulere aktivitet og den sammensatte oppdragsøkonomien rundt levende musikk for årene etter pandemien. Midlene gir mulighet til å tilpasse og utjevne tilskuddsnivåer til festivaler og faste musikkgrupper og ensembler og å ivareta aktører og økt kunstnerisk og kulturelt mangfold.

Stortinget bevilget også til sammen 32,5 mill. kroner i midlertidige koronastimuleringsmidler til musikkordningene gjennom 2022. Kulturdepartementet øremerket 25 mill. kroner av dette til en egen utlysning av midler på arrangørstøtteordningen i februar, med særlig henblikk på arrangører i populærmusikksjangrene. Rådet og sekretariatet har i årsoppsummeringer og budsjettsøknader under pandemien understreket konsertarrangørenes sentrale betydning i gjenoppbyggingen av musikkfeltet og ser at stimuleringsmidler her traff godt. Avsetningen til konsertarrangører ble dermed midlertidig økt fra 49 mill. til 76,5 mill. kroner for 2022.

Endelig omfordelte rådet midler mellom tilskuddsordningene for musikk for å imøtekomme de særlige behovene for kunstnere og arrangører på arenaene som hadde åpnet. 11,5 mill. kroner ble overført fra komposisjon, produksjon og andre musikktiltak, med 9,5 mill. kroner til turné- og virksomhetsstøtte for musikere, artister, ensembler og band samt 2 mill. kroner til tilskuddsordningen for konsertarrangører.

Regional og lokal produksjon og formidling over hele landet

Kulturrådets tilskuddsordninger for festivaler, arrangører og turnévirsomhet har ansvar for og står i en særlig stilling hva gjelder å bidra til tilstedeværelse av profesjonelle utøver- og produksjonsmiljøer, arrangører og formidlingsarenaer for musikk over hele i landet. God geografisk spredning er et gjennomgående hensyn i forvaltningen av alle ordninger. Dette er spesielt viktig for mindre steder og byer uten institusjonelle tilbud, storbyenes publikumsgrunnlag og produksjons- og bransjeaktører. Nasjonale tilskuddsordninger kan finansiere gode og interessante initiativ og tiltak og være til stede hvor og når de oppstår omkring i landet. Én av funksjonene til nasjonale ordninger er å sikre et profesjonelt nivå på produksjon, arrangører og festivaler fordelt over hele landet. Det skal sikre både at turnerende kunstnere har profesjonelle vilkår, og at publikum har tilbud over hele landet.

Oversiktene for tilskuddsordninger for komponister og utøvere i del 3 av denne årsoppsummeringen viser at kunstnerne primært holder til i byer med produksjonsmiljøer, mangfold av konsertscener, studioer, bransjeapparat og mulighet for å sette sammen inntektsgrunnlag fra ulike oppdrag og ansettelser (f.eks. i høyere utdanning og orkesterinstitusjoner). Fordelingen av søknader og tilskudd på de enkelte tilskuddsordningene (ref. oppsummeringens del 3) viser fylket der søker har adresse. Denne bostedskonsentrasjonen blant søkerne slår ut for ordningene for komposisjon og produksjon, turné og virksomhet, andre musikktiltak, publiseringsstøtte for musikkinnspillinger og innspillingsstøtte, og det blir dermed ikke synliggjort at musikernes turné- og konsertformidling er spredt til arrangør- og festivalarenaer i Norge og utlandet, stedene der oppdragene finnes. Søknader og rapporter for turnévirsomheten gir ikke uttrekkbare data for den geografiske spredningen av musikernes konserter. Det gir derimot oversiktene for konsertarrangører og festivaler, som viser en fordeling av konserter

over hele landet. Tonos registrering av konserttillatelse (Kunst i tall 2020 s. 22)⁹ har vist lik fylkesvis fordeling som oversiktene fra arrangør- og festivalstøtteordningene.

Fylkesoversiktene for søknader og tildelinger til festivaler og arrangører gir et konkret bilde av den geografiske distribusjonen av konsertsteder, bredere fordelt enn produksjonsordningene.

Konsertvolum for utøvere og arrangører

De samlede tallene for planlagt konsertvirksomhet i søknader gir et bilde på det forventede resultatet av Kulturrådets finansiering av levende musikk.

- Turné- og virksomhetstilskudd for musikere, artister, ensembler og band: Det er gitt tilskudd til 5754 konserter (av disse er 1649 konserter i utlandet). Til sammen er det søkt om 10 087 konserter.
- Tilskuddsordningen for konsertarrangører: Det er gitt tilskudd til omtrent 8 000 konserter. Til sammen er det søkt om 10 500 konserter.
- Musikfestivaler: Det er gitt tilskudd til 224 festivaler for 2022 (av 302 søknader).

Anslått konserttall med et mediantall på 20 konserter per festival. Det er gitt tilskudd til ca. 3500 konserter. Til sammen er det søkt om ca. 6000 konserter.

Mangfold – skapende praksiser, nye stemmer og musikkuttrykk

Åpenhet i retningslinjer: I tråd med Kulturrådets strategi, og det strategiske satsingsområdet *Mangfold – flere stemmer, uttrykk og estetiske praksiser*, har alle musikkutvalgene gjennomført tiltak og endringer i retningslinjer. Målet er å nå søkere i grupper som kan falle utenfor og ikke finner veien til tilskuddsordningene. Retningslinjer for musikkordningene er blitt gjennomarbeidet for å understreke den åpne tilgangen for musikkmiljøene, for både nye og etablerte komponister, låtskrivere, musikere og artister, alle musikkuttrykk og sjangre samt nye arrangør- og publikumsmiljøer.

Satsinger for nye stemmer og kulturelt mangfold: I 2022 gjennomførte Kulturrådet satsingen *Nye stemmer – med vekt på utøvere i etableringsfasen* innenfor turné- og virksomhetsordningen for musikere, artister, ensembler og band. Unge og uetablerte musikere ble regnet som særlig rammet under og i kjølvannet av pandemien. En stor gruppe på 195 av søknadene i 2022 falt inn i kategorien, og 73 prosjekter fikk tilskudd med til sammen kr 6,76 mill. kroner. Satsingen blir videreført i 2023 med vekt på mangfold – *Musikalsk og kulturelt mangfold* (med 2 mill. kroner for dette budsjettåret).

Bredde i skapende praksiser: Rådet har arbeidet med å utvikle den tidligere ordningen for bestillingsverk som historisk har hatt sin hovedvekt på notert partiturmusikk. Ordningen skal i dag favne alle ulike måter å skape musikk på. Forskningsprogrammet *Skapende praksiser i musikk (2021–2023)* ble initiert for å øke kunnskapen om og anerkjennelsen av variasjonen av former for å skape og produsere musikk i feltet. Rådet og musikkutvalgene har forventninger til resultatene, som skal gi grunnlag for videre utvikling av ordningens treffsikkerhet.

Rådet ser at det samlede arbeidet for å sikre mangfoldet av kunstneriske og kulturelle musikkpraksiser allmenn tilgang til tilskuddsordningene må skje på flere fronter samtidig. Det gjelder innretning, språk og begreper i retningslinjer, et økt og oppsøkende informasjonsarbeid og veiledning i søkermiljøer samt samarbeid og dialog med musikkorganisasjoner, musikkentre og aktører som både kan formidle informasjon og veiledning og gi tilbakemelding.

Gjennomgående prioriteringer

Barn og unge: Musikktilbud til unge er en vedvarende prioritering i Kulturrådet og ordningene for musikk. Musikkutvalgene har prioritert prosjekter der barn er publikum, lytter til innspilt musikk eller

⁹ <https://www.kulturradet.no/documents/10157/22297c74-c523-47b8-9e53-b43f30e0e1d1>

deltar i produksjon og framføring i prosjekter sammen med profesjonelle kunstnere. Utvalget for arrangører og festivaler gir stor oppmerksomhet til barn og unges konserttilbud på egne barnekonserter (til 110 arrangører) og festivaler og på de mange festivalene som har sideprogram for barn og unge. Kulturtanken har gitt melding om en generell nedgang i musikkproduksjoner for barn. Kulturrådet har i flere år gitt tilskudd til *Fagdøgn for musikere*, et samarbeid mellom Marked for musikk, Kulturtanken, Creo og Musikkontoret ØKS med et prosjekt som skal stimulere og inspirere til å lage musikkproduksjoner for de unge. Et annet eksempel er tilskudd til prosjektet *Baluba*, der musikere med innvandrerbakgrunn jobber med produksjoner for barn.

Kirkemusikk: Kirkemusikk og kirken som musikkarena er et stort og viktig område innenfor musikkfeltet. Musikk står i en særstilling blant kunstformene i kirken. Etter omleggingen av kirkemusikkordningen ble kirkemusikken ivaretatt i de øvrige musikkordningene. Om lag 8,5 mill. kroner fra kirkemusikkordningen ble fordelt på musikkordningene i 2020 (som også uavhengig av kirkemusikkmidlene ga omfattende støtte til kirkemusikktiltak, som for eksempel gjennom festivaler og kor). Årlig registrering av søknader og tildelinger innenfor kirkemusikken i 2021 og 2022 viser at aktørene samlet sett hevder seg like godt innenfor de samlede tilskuddsordningene som da de søkte til en egen ordning.

Bærekraft, miljø og klima: Bærekraft er nedfelt i rådets strategi 2021– 2024 og områdeplanen for musikk. Søkere blir oppfordret til bærekraftig organisering av arrangør- og turnévirkosomhet gjennom retningslinjene for tilskuddsordningen for musikkfestivaler, arrangørstøtte for musikk samt turné- og virksomhetstilskudd for musikere, artister, ensembler og band. Det stilles forventning til effektive reiseruter, lavutslippstransport og bærekraftig og sirkulær ressursbruk og økonomi. Søkere må redegjøre for arbeid og reflektere over klima- og miljøbelastning i søknadene, slik de også blir bedt om å gjøre for områder som barn og unge, kjønnsbalanse og mangfold.

Kunstnerøkonomi – profesjonelle honorar og produksjonsvilkår: Tilskudd fra musikkordningene skal bidra til at musikklivet utenfor institusjonene holder profesjonell standard og har gode utviklingsmuligheter. I 2022 er det fortsatt vektlagt at tilskudd skal være høye nok til at prosjekter kan gjennomføres med de ambisjonene søkerne beskriver, med profesjonelle standarder for honorering av kunstnere og fagpersoner. Den profesjonelle standarden skal bidra til å gjøre produksjon og framføring attraktivt for musikere, artister, låtskrivere og komponister i det frie feltet og bransjen. Dette gjelder også ordningene for arrangører og festivaler. Arrangørutvalget legger vekt på at arrangørene skal honorere profesjonelt. Stimuleringsmidler og budsjettomfordelinger i 2022 har bidratt til å gjøre disse prioriteringene mulig dette året. Fra 2023 vil Kulturfondet være uten stimuleringsmidler og dermed tilbake på normale nivåer. Det vil bli utfordrende å opprettholde denne praksisen uten å prioritere hardere mellom søknadene.

Dialog, informasjon og innspill – bruk tilskuddsordningene!

Dialog med feltet og kommunikasjon og informasjon om ordningene er viktig for å sikre god tilgang, likebehandling og transparens omkring tilskuddsmuligheter og beslutningsprosesser. I 2022 har det vært gjennomført

- digitale, hybride og fysiske informasjons- og dialogmøter hvor både utvalgs- og rådsmedlemmer og ordningsansvarlige i sekretariatet har deltatt
- lytte- og innspillsmøte mellom ni musikkorganisasjoner i Arrangørforum og arrangør- og festivalutvalget i Kulturrådet

I tillegg har representanter for Kulturrådet deltatt på fagkonferansene til Norske kulturhus, Norske kulturarrangører og Kulturtankens årskonferanse

I 2022 har det vært viktig for Kulturrådet å formidle hvordan de mange ulike aktørene kan bruke de forskjellige musikkordningene og andre tilskuddsordninger i Kulturfondet. Det har vært relevant å

informere virksomheter som arrangører, festivaler og kulturhus om hvordan de kan bruke tilskuddsordningene for komposisjon og produksjon, andre musikktiltak og turné til å initiere prosjekter og formidle verk og musikkproduksjoner på sine arenaer.

Tverrgående, tverrfaglige og andre relevante tilskuddsordninger

Også andre tilskuddsordninger i fondet er relevante for aktører i musikkfeltet, som produksjonsstøtteordningen for fri scenekunst og de tverrgående og tverrfaglige ordningene i Kulturfondet. De tverrgående og tverrfaglige ordningene omfatter: Arena – tilskuddsordning for bygg og infrastruktur, Gjesteoppholdsstøtte for arenaer, arrangører og festivaler, Tverrfaglige tiltak – prosjektstøtte, Tverrfaglig kulturvirksomhet, Aspirantordningen, Tidsskrift og kritikk, Kulturvern – prosjektstøtte, Kulturvern – faglitteratur, Kunstfaglige publikasjoner og manusutvikling.

Tilskudd fra Kulturrådet til institusjoner og virksomheter med statstilskudd

I 2008 innførte Kulturdepartementet den såkalte hovedregelen, et pålegg om at institusjoner med fast årlig tilskudd over statsbudsjettet normalt ikke kunne motta prosjekttilskudd fra Kulturfondet. Rådet har vært pålagt å rapportere årlig til departementet om hvordan regelen er fulgt opp. Etter anmodning fra rådet ble hovedregelen opphevet i 2022. Rådet ønsker fortsatt å være tilbakeholdne med å ta ansvar for virksomheter som har fast statstilskudd. Fagutvalgene vurderer heretter søknader fra slike virksomheter på et faglig grunnlag i henhold til formål og kriterier som går fram av retningslinjene til den enkelte ordning.

Kunnskapsproduksjon

Utredninger om musikkfeltet, meldinger til Stortinget samt evaluering av tilskuddsordninger gir et viktig kunnskapsgrunnlag for forvaltning av midler, vurdering av søknader og videre utvikling av tilskuddsordningene. Følgende kunnskapsprosjekter pågikk gjennom 2022 og blir ferdigstilt i 2023:

Forskningsprogrammet Skapende praksiser i musikk 2021–2023

Kulturrådet ser at det er behov for å rette sjangeråpne ordninger bedre inn mot de ulike måtene å komponere og skape musikk på – de skapende praksisene. I det frie feltet arbeider musikere og komponister med et stadig mer mangfoldig tilfang av sjangre og arbeidsmetoder. Særlig har de digitale plattformene for produksjon og framføring endret arbeidsmåtene, der musikalsk materiale kan genereres og utprøves på digitale arbeidsstasjoner og transformeres i samspill, i studio eller på scenen under konsertframføring. For å få økt kunnskap om dette tok musikkutvalget for komposisjon, produksjon og andre musikktiltak initiativ til forskningsprogrammet *Skapende praksiser i musikk*. Rådet satte i 2020 av 2,5 mill. kroner og lyste ut programmet. Tolv prosjekter fikk forskningsmidler. I tillegg er det satt av 300 000 kroner til en samling essays for å få fram flere stemmer og praksiser. Programmet ledes av Kulturdirektoratets avdeling for kulturanalyse. Forskningsprosjektene innebærer undersøkelser av blant annet begrepsforståelser, metoder, kompetanser, arbeidsformer, arbeidsbetingelser og utviklingstrekk både innenfor og på tvers av områder og fagtradisjoner innen musikken. Det skal vise bredden og mangfoldet i kunstneriske prosesser i komposisjon, utøvelse og musikkproduksjon, de skapende praksisene hos samtidens komponister, låtskrivere, utøvere, folkemusikere, improvisasjonsmusikere, kuratorer, produsenter, DJ-er med flere. Forskningen skal bidra med kunnskap som er relevant for flere – kulturforvaltning og politikkutforming, aktører i musikkfeltet, og for forskning og utdanning. Programmet er en del av Norsk kulturfonds forskningsinnsats for langsiktig og grunnleggende kunnskapsdannelse om kultursektoren.

Evaluering av festivalstøtte i Kulturrådet

Da festivalene i knutepunktordningen ble overført til Norsk kulturfond i 2016 og nye retningslinjer for tilskudd til musikkfestivaler ble revidert, var det forutsatt at tilskuddsordningene for festivaler i Kulturrådet skulle evalueres. Kulturrådets tilskudd til festivaler har ikke tidligere vært evaluert utover løpende vurderinger og revisjoner av retningslinjene. En ekstern evaluering og utredning ble satt i gang i 2021 for å gi grunnlag for vurdering av nåværende og framtidige tilpasninger i ordningenes innretning og forvaltningsmessige og kulturpolitiske prioriteringer. Funnene skal gi relevant kunnskap

for Kulturrådet og fagutvalgene, Kulturdirektoratet, bevilgende myndigheter, festivalfeltet, kultursektoren og publikum. Til sammen syv forskere fra OsloMet ved NOVA, NIBR, Fakultet for lærerutdanning og Senter for profesjonsstudier har deltatt i prosjektgjennomføringen, og evalueringen ble lansert våren 2023.

Undersøkelser om publikum

Rådet har i 2022 rettet interesse mot bredden og mangfoldet av publikummet til arrangører og festivaler som får tilskudd fra ordningene. Arrangør- og festivalutvalget har stilt forslag om et prosjekt for kartlegging av publikum i arrangør- og festivalfeltet for å kunne danne seg et bedre bilde av hvordan befolkningen er representert. Avdeling for kulturanalyse har foreløpig besluttet å sette i gang et forprosjekt til en mulig større forskningssatsing om kulturbruk, kulturbrukeren og kunstens og kulturens offentligheter.

Året i tall

Søknader og tildelinger for 2022–2024 vedtatt på møtene i 2022

Søknader og bevilgninger behandlet og vedtatt i 2022	Antall søknader	Antall bevilgninger	Tildelingsprosent søknader	Omsøkt	Bevilget	Bevilgingsprosent
Komposisjon og produksjon	491	223	45 %	71 695 111	27 248 000	38 %
Andre musikktiltak	128	53	41 %	42 607 000	19 428 000	46 %
Fonograminnspilling	154	48	31 %	15 053 563	3 708 000	25 %
Publiseringsstøtte	587	272	46 %	52 830 000	24 480 000	46 %
Turné og virksomhet	905	445	49 %	233 313 231	98 658 000	42 %
Konsertarrangører	898	573	64 %	309 345 244	91 054 000	29 %
Musikkkfestivaler*	219	170	78 %	563 979 914	172 055 000	31 %
Sum og gjennomsnitt	3 381	1 783	51 %	1 288 099 000	436 176 000	37 %
<i>Tilleggsinformasjon</i>						
Musikkkfestivaler søknader for 2022**	302	224	74 %	242 365 000	179 785 000	74 %

*Søknader for festivaler som er *behandlet* på møter i 2022, men som gjennomføres i årene etter. Dette er nesten bare festivaler som arrangeres i 2023, 2024 og 2025, med bevilgning fra festivalavsetningene for 2023, 2024 og 2025 (dvs. tilsagn med forbehold om Stortingets bevilgning til Norsk kulturfond i kommende år).

**Festivalstøtten for 2022, vedtatt i møte i desember 2021.

Perspektiver framover

De økonomiske virkemidlene i store tilskuddsordninger for musikkproduksjon og konsertformidling utenfor de store institusjonene vil fortsatt spille en viktig rolle i det frie feltet for musikk. Tilskuddsordningene skal være dynamiske i sin tilpasning til behovene og mulighetene for utvikling av et attraktivt felt med profesjonelle vilkår og standarder for kunstnerøkonomi, produksjon og formidling. Et stadig bredere tilbud av høyere musikkutdanninger i flere sjangertradisjoner samt mulighet for utdanning, spesialisering og ulike opplæringstilbud i regionale musikkentre og organisasjoner bidrar til å opprettholde et stadig mer profesjonelt og spesialisert faglig nivå i musikkfeltet. Virkemidlene har vært og er viktige forutsetninger for å sikre en bredde av uttrykk, ny musikk og produksjoner som ikke vil kunne realiseres og formidles på grunnlag av markedsinntekter alene.

Mangfold og ytringsrom – flere stemmer, skapende praksiser og musikkskapte fellesskap

En av Kulturrådets viktigste oppgaver er å bidra til at midler til kunstnerisk produksjon og formidling kan nå alle. Mangfold er et av rådets strategiske satsingsområder som gjelder et ansvar for å nå

aktører og kunstuttrykk som kan falle utenfor. Rådet erkjenner at det finnes virksomme kulturelle, elitære og markedsmessige ekskluderingsmekanismer som hindrer anerkjennelse av musikkformer, sjangre og forskjellige lytte- og erfaringsformer i kulturen. En slik innsikt krever en bred tilnærming til hva profesjonalitet kan være i ulike sammenhenger, siden Kulturrådet har et mål om å støtte opp om profesjonelle kunstneres og aktørers økonomi. Inkludering av nye praksiser vil måtte anerkjenne ulike og nye former for profesjonalitet som strekker seg forbi tradisjonelle kriterier som høgskoleutdanning, medlemskap i kunstnerorganisasjoner eller det å livnære seg av musikk alene. At man treffer et større mangfold, betyr også at det gis ytringsrom til flere ved at man bidrar til at bredden av både kunstnere og publikum har tilgang til åpne arenaer. Musikk gir opphav til fellesskap og skaper offentligheter der folk kan delta. Slik sett peker rådets mål om et større rom for kunstneriske ytringer og fellesskap mot sentrale bærekraftsmål som likhet, anstendighet og rettstrygghet. Fagutvalgene for tilskuddsordningene vil gjennom sitt arbeid bidra til å øke deltakelse ved å være oppmerksom på utenforskapene, kvaliteter i randsonene, det nye eller det ukjente når de skal prioritere blant søkerne.

Stimulering til profesjonell produksjon – mangfold og kvaliteter i skapende praksiser

Et mål med utvikling og utvidelse av tilskuddsordningen for komposisjon og produksjon av musikk er å gi flere konsertproduksjoner og musikkverk mulighet til mer gjennomarbeidet produksjon slik at de gjøres mer attraktive på flere konsertarenaer. Målet er ivareta og stimulere den store variasjonen av musikkproduksjoner til alt fra faste større scener til et stort tilfang av mindre steder med ulike prosjekter, utprøvinger i randsoner, og skapende miljøer.

Musikkutvalgene ser at musikkfeltet har behov for en større produksjonsstøtteordning for den store bredden av praksiser, og at det er stort potensial for god produksjon og økt formidling, i tillegg til at musikk kan få et kraftigere nedslag og relevans i kulturoffentligheten og økte næringsinntekter.

Arrangør- og festivalfeltet – potensialet for konsertarrangørene

Koronapandemiens tap av konsertinntekter har tydeliggjort sammenhenger mellom aktørene i musikkfeltet, og særlig betydningen av arrangørenes oppdrag inn i kunstner- og bransjeøkonomien. Kulturdirektoratets rapport for gjenoppbyggingsprosjektet, *Sterkere tilbake. Pandemiens konsekvenser for kultursektoren og mulige virkemidler*, peker på hvordan regjeringens økonomiske stimulerings- og kompensasjonsordninger, men også arrangør- og festivalstøtten i Kulturrådet, har truffet arrangører og festivaler samt deres oppdragstakere. Kulturdepartementets midlertidige styrking av tilskuddsordningen for konsertarrangører i Kulturrådet i 2022 med 27,5 mill. kroner har vært av stor betydning for å støtte et bredere felt av arrangører i dette året. En videre oppfølging av konsertarrangørene inn i 2023 og planleggingshorisonten gjennom 2024 kan bli avgjørende for reetablering og utvikling av det store spennet av arrangører og festivaler, fra frivillige til profesjonelle helårsarrangører, festivaler og kulturhus. Det er essensielt å gjenopprette og øke publikums tilgang til arenaene og kunstneres formidling av musikkproduksjonen.

Den levende musikken er av avgjørende betydning for musikkfeltet som helhet og for næringen som skapes, der arrangørene fungerer som et nav for økonomien i feltet. Billetinntekter og offentlige tilskudd strømmer gjennom arrangørleddet ut til kunstnere og alle som er knyttet til live-virksomhet og oppdragene fra arrangørene. Derfor er stimulering av arrangør- og festivalfeltet minst like viktig i konsolidering og utvikling av musikkfeltet etter gjenåpningen av samfunnet som under selve pandemien. Det gjelder et økonomisk grunnlag for utøvere, sceneproduksjon, støttefunksjoner, rettigheter og vederlag for opphavspersoner. Kulturrådets egne budsjettprioriteringer og Stortingets økninger til musikk i Kulturfondet har gjort det mulig for Kulturrådet å øke avsetningen for tilskuddsordningen for konsertarrangører gjennom 2000-tallet for å innfri det som vurderes som et åpenbart potensial for økt konsertproduksjon, flere oppdrag for kunstnere og økt publikum. Målet har vært både etablering og langsiktig utvikling for flere helårsarrangører og faste spillesteder, samtidig med å stimulere musikkformidlingen i et grunnfjell av mange mindre, frivillig drevne arrangementer, og i lokale og regionale kulturhus.

Infrastruktur for musikkformidling, ytringsrom og offentlige fellesskap i hele landet

De frie arrangørene og festivalene vil fortsatt bety svært mye for den geografiske fordelingen av konserttilbudet, særlig for kunst- og kulturfeltet regionalt på mindre steder og regionale sentra. Det er en viktig del av fellesskapet og demokratiet at møtet mellom kunsten og publikum finner sted på åpne arenaer omkring i landet. Arrangører og festivaler deltar i å innfri Grunnlovens § 100, det såkalte infrastrukturkravet – at det offentlige skal «leggje til rette for eit ope og opplyst offentlig ordskip». Derfor identifiserer Kulturrådet arrangører og festivaler som helt sentrale aktører i å innfri den strategiske satsingen på ytringsrom og fellesskap.

Bærekraft, miljø og utslipp, sirkularitet og omstilling til det grønne skiftet

Strategi for rådet og Norsk kulturfond¹⁰ peker på hvordan miljø- og klimautfordringene krever ny tenkning rundt produksjon, samarbeid og utvikling på kunstfeltene. Utslippene fra virksomhet som finansieres gjennom musikkordningene, er store. Det gjelder spesielt fra turné- og virksomhetstilskudd for musikere, artister, ensembler og band, og tilskuddsordningene for musikkfestivaler og konsertarrangører. Virkningene gjelder ikke bare turnétransport, organisering av konsertvirksomhet samt energi ved musikkstrømming, men miljø- og klimabelastningen ved publikumstransport samt utslipp fra oppdragstakere og underleverandører. Kravet om klimaregnskap vil i framtiden også gjelde i kultursektoren, selv om EU-kravene foreløpig gjelder for større virksomheter enn det som er vanlig i norsk musikkfelt og -bransje. De nevnte ordningene for turné- og konsertvirksomhet stiller allerede krav til søkerne om å gjøre rede for arbeidet med miljø- og klimatiltak og gir søkerne mulighet til å budsjettere med kostnader som er tilpasset reduserte utslipp. Rådet har vedtatt å arbeide videre med bærekraft i tilskuddsordningene og vil bidra til at musikklivets aktører har mulighet til en bærekraftig, profesjonell og framtidsrettet organisering inn i det grønne skiftet og omstillingen av samfunnet fram mot 2030.

Stimulans til musikknæring og bransje

Det frie profesjonelle feltet i musikk er en del av musikknæringen, og tilskuddene fra Kulturrådet stimulerer aktivitet og gir oppdrag fra arrangører og festivaler til både kunstnere og bransjeledd. Tilskudd til produksjoner av verk, musikkutgivelser, konsertproduksjoner og turneer på et profesjonelt nivå innebærer engasjement av støtteapparat, booking, agentur, plateselskap, forlag og andre som bidrar til å profesjonalisere kunstnernes virksomhet, administrere, forhandle og forvalte rettigheter og interesser, gjøre musikken tilgjengelig i utgivelse og distribusjon og dermed øke inntekspotensialet for kunstnerne og bransjen selv. Kostnadsøkninger og etterspørsel etter kompetanse i bransjeleddene etter pandemien har satt profesjonell produksjon og støtteapparat for produksjon og formidling av musikk under press. Skal profesjonelle standarder for produksjon av musikk opprettholdes og utvikles, vil det være viktig for både kunstnere og næringen at aktørene kan engasjere et profesjonelt støtte- og produksjonsapparat. Tilskudd til produksjon og formidling vil derfor være ett av flere virkemidler til å stimulere og skape incentiver og næringsutvikling i musikkfeltet framover.

¹⁰ <https://www.kulturradet.no/documents/10157/af77ace6-8745-4ab9-b470-30428937847f>

Del 3 – Fagutvalg og tilskuddsordninger

Kulturrådet har syv tilskuddsordninger for musikk. De dekker hele produksjons- og formidlingskjeden fra komposisjon til musikkutgivelse og konsertformidling. Ordningene sorterer under fire fagutvalg som er oppnevnt av Kulturrådet for perioden 2021–2022. De fire utvalgene har ansvar for hvert av disse områdene:

- 1) komposisjon, produksjon av musikk, andre musikkprosjekter og virksomheter: musikkutvalget for komposisjon, produksjon og andre musikktiltak
- 2) turné- og konsertvirksomhet og preproduksjon: musikkutvalget for turné- og virksomhetstilskudd for musikere, artister, ensembler og band
- 3) konsertarrangører og musikkfestivaler: musikkutvalget for arrangør- og festivalstøtte
- 4) innspilling og utgivelse av musikk: musikkutvalget for innspillings- og publiseringsstøtte

Musikkutvalget for komposisjon, produksjon og andre musikktiltak

Fagutvalget behandler søknader til to tilskuddsordninger:

1. Tilskudd til komposisjon og produksjon av musikk
2. Andre musikktiltak – produksjonstilskudd og virksomhetstilskudd

Ordningene bidrar til at musikere, låtskrivere og komponister kan skape og produsere musikk i det frie feltet, og at aktører i musikkfeltet kan gjennomføre andre musikkprosjekter som er av betydning for utvikling, kunnskap og dokumentasjon i musikkfeltet. Særlig har tilskuddsordningen for andre musikktiltak med sin åpne profil et potensial til å kunne møte rådets strategi om å bidra til ytringsmangfold og nye stemmer, estetiske praksiser og større ytringsrom.

Fagutvalget er oppnevnt for 2022–2023 og består av

Nasra Ali Omar (leder)	Troms og Finnmark
Tuva Syvertsen	Oslo
Lasse Marhaug	Nordland
Anja Lauvdal	Viken
Erik Dæhlin	Oslo

Tilskudd til komposisjon og produksjon av musikk

Ordningen gir tilskudd til komposisjon og produksjon av musikk innen alle sjangre og finansierer kunstnerisk arbeid for komponister, låtskrivere, musikere, artister og andre tilknyttede kunstnere. Tilskuddsordningene styrker profesjonelt musikkarbeid og utvikling i hele bredden av musikkfeltet. Et viktig formål er å gjøre nye musikkverk tilgjengelig for offentligheten gjennom framføring på konsert- og formidlingsarenaer eller på ulike medieplattformer. Søkere kan være komponister og andre skapere, men også arrangører, festivaler, musikere og institusjoner som ønsker å bestille, produsere og presentere nye verk og ny produksjon. Tilskuddene går til dekning av kunstnerisk honorar. Verk og produksjoner som får tilskudd, skal framføres og ha en plan for videre formidling til publikum.

Søknader og tildelinger

	2018	2019	2020	2021	2022
Antall søknader	516	494	601	1 098	491
Antall tildelinger	160	190	208	293	223
Tidelingsprosent, søknader	31 %	38 %	35 %	27 %	45 %
Samlet søknadssum	70 816 000	67 842 000	84 778 000	156 745 000	71 695 111
Tildelt sum årets søknader ¹	18 927 000	22 167 000	25 874 000	34 033 000 ²	27 248 000 ³
Tidelingsprosent, søknadssum	27 %	33 %	31 %	22 %	38 %

1. Inkluderer tilsagn for kommende år.

2. Inkluderer 15,3 mill. kroner i stimuleringsmidler.

3. Inkluderer 2 mill. kroner i stimuleringsmidler.

Tendenser og analyser

Det høye antallet søknader i 2021 (1098) henger sammen med kunstnernes mulighet til å skape framfor å framføre musikk under pandemien. Kulturrådet plasserte derfor 15,3 mill. kroner av sine ekstra koronastimuleringsmidler til musikk på denne ordningen i 2021. I 2022 gikk søknadstallet kraftig tilbake (til 490).

Koronapandemien var i liten grad nevnt i søknadene for året, men nedgangen i søknadstallet er etter alt å dømme et resultat av liten vilje i feltet til å bestille verk av komponistene. Det har vært vanskeligere for komponister og utøvere å få konkrete avtaler om framføring blant annet på grunn av at arrangørene har forpliktelser for en opphopning av produserte verk og utsatte konserter samt på grunn av den generelle usikkerheten i feltet.

Søknadstallet i populærmusikksjangrene har økt under pandemien. Fram til 2020 har ordningen for komposisjon vært lite brukt av komponister og låtskrivere med produksjonsprosesser rettet mot plateinnspilling. Inntektsundersøkelsen i gjenoppbyggingsprosjektet har vist at komponister og låtskrivere med inntekter basert på salg og levende framføring ble særlig hardt rammet under pandemien.¹¹ Mange av disse fikk øynene opp for at de kunne søke midler til komposisjon fra Kulturfondet. Utvalget håper fortsatt på flere søknader fra et bredere sjangerfelt.

Kulturrådet lager årlige oversikter over fordeling av søknader på noen forenklete sjangerkategorier for å følge utviklingen på feltet fra år til år.

	Søknader	Tildelinger	Tidelingsprosent antall	Andel av samlet antall søknader	Andel av samlet antall tilskudd
Folkemusikk/tradisjonsmusikk	41	22	54 %	8 %	10 %
Jazz/improvisasjon	79	39	49 %	16 %	18 %
Klassisk/samtid	278	134	48 %	57 %	60 %
Populærmusikk	83	23	28 %	17 %	10 %
Verdensmusikk	9	4	44 %	2 %	2 %
Sum	490	222	45 %	100 %	100 %

¹¹ Se *Sterkere tilbake. Pandemiens konsekvenser for kultursektoren og mulige virkemidler for gjenoppbygging*.
<https://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/sterkere-tilbake-pandemiens-konsekvenser-for-kultursektoren-og-mulige-virkemidler-for-gjenoppbygging>

Geografisk fordeling: Søkere til ordningen kommer i stor grad fra ensembler, utøvere, festivaler, scenekunstkompanier og institusjoner med tilhold i de største byene i landet, og det gir seg utslag i landsfordelingen. Utvalget ivaretar hensynet til geografisk fordeling ved å prioritere søknader fra aktører på steder og fylker uten større bysentra. Utvalget ser også på prosjektenes formidlingsplaner og hvilke verk som vil formidles andre steder enn byene der søker har adresse.

	Søknader	Tildelinger	Tildelings- prosent antall	Andel av samlet antall søknader	Andel av samlet antall tilskudd
Agder	15	5	33 %	3 %	2 %
Innlandet	22	7	32 %	4 %	3 %
Møre og Romsdal	9	5	56 %	2 %	2 %
Nordland	13	3	23 %	3 %	1 %
Oslo	195	107	55 %	40 %	48 %
Rogaland	17	6	35 %	3 %	3 %
Svalbard	1	0	0 %	0 %	0 %
Troms og Finnmark	22	10	45 %	4 %	5 %
Trøndelag	53	19	36 %	11 %	9 %
Vestfold Telemark	26	10	38 %	5 %	5 %
Vestland	54	23	43 %	11 %	10 %
Viken	54	25	46 %	11 %	11 %
Utlandet	9	2	22 %	2 %	1 %
Sum	490	222	45 %	100 %	100 %

Kjønnsfordeling: 45 prosent av *tildelingene* har kvinnelige komponister. Andelen *søknader* med kvinnelige komponister ligger rundt 36 prosent. Nivået har vært stabilt i flere år.

Nye søkere: 25 prosent av søknadene er for prosjekter med komponister som er nye i ordningen.

Tilpasning og utvikling

Fagutvalget har siden 2015 justert retningslinjene slik at ordningen tilpasses bredden av former for å skape musikk. I 2022 har utvalget særlig tatt hensyn til praksisene i et mangfoldig felt av rytmisk musikk med andre komposisjonsformer enn i skriftlige partiturer. Som et videre ledd i arbeidet har utvalget i 2022 gjort det mulig å søke tilskudd til *komposisjon og produksjon i studio*, som tidligere ble kategorisert som innspillingsstøtte som det kunne søkes om andre steder. Det er derfor presisert at tilskudd fortsatt er til det kunstneriske arbeidet, og at det ikke kan søkes tilskudd til *studio, lokaler, mastring, trykk og andre kostnader til utgivelse og ren innspilling*.

Tilskuddsordningen for andre musikktiltak – prosjektstøtte og virksomhetstilskudd

Tilskuddsordningen for andre musikktiltak er delt inn i en prosjekttilskuddsordning for tidsavgrensede tiltak og en virksomhetstilskuddsordning for virksomheter med helårlig profesjonell drift og behov for forutsigbare rammer. Ordningen skal gi mulighet til å gjennomføre tiltak som ikke vil få tilskudd fra andre musikkordninger i Kulturfondet. Prosjekttilskudd kan gå til forsøksvirksomhet og ulike dokumentasjons- og formidlingsprosjekter som bidrar til å utforske og tilgjengeliggjøre musikkarven i Norge. Virksomhetstilskudd gis til aktører med høy faglig kvalitet, betydning og kompetanse, kontinuerlig aktivitetsnivå og profesjonell drift.

Søknader og tildelinger

	2018	2019	2020	2021	2022
Antall behandlede søknader	215	180	179	212	128
Antall tildelinger	63	46	50	72	53
Tildelingsprosent, søknader	29 %	26 %	28 %	34 %	41 %
Samlet søknadssum	42 600 000	44 200 000	32 800 000	62 974	42 607 000
Tildelt sum årets søknader	11 149 000	11 807 000	8 263 000	16 662 000	19 428 000
Tildelingsprosent, søknadssum	26 %	27 %	25 %	26 %	46 %

Tendenser og analyser

Ordningens åpne formål treffer en stor bredde i typen prosjekter det søkes om innenfor ordningen. Kulturrådet systematiserer søknadene i følgende kategorier:

1. verksteder for barn og ungdom, mentorprogram, låtskrivercamp, kurs, mesterklasse og produksjonscamp
2. seminar, foredrag, konferanse, fagarrangement og kompetansetiltak
3. innsamling, dokumentasjon, bevaring, tilgjengeliggjøring, musikkarv, noterestaurering
4. kunstnerisk utprøving, forsøks- og forprosjekter
5. faglitteratur
6. teknologirelaterte prosjekter, herunder podkast, applikasjoner, framføringsteknologi
7. åpne verksteder, kunstneriske samarbeidsprosjekter
8. annet

Søknadene viser prosjekter innenfor en stor sjangermessig bredde. Det følgende er noen prioriteringer, og noen særlige trekk i søknadene.

Barn og ungdom: Andre musikktiltak er den eneste musikkordningen som tar imot søknader til prosjekter som vektlegger unges egne musikalske ytringer og ditto skaping, det gjelder bortimot en tredel av søknadene. Prosjektene omfatter kurs og arbeidsverksteder der unge selv gis mulighet til å uttrykke seg og prosessere sin samtid gjennom kunstneriske uttrykk i samarbeid med profesjonelle kunstnere.

Mangfold – flere stemmer: Tilskuddsordningen har med sin åpne profil et potensial til å kunne møte rådets strategi om å bidra til ytringsmangfold og nye stemmer, estetiske praksiser og større ytringsrom. Utvalget diskuterer hvordan Kulturrådet kan identifisere og nå underrepresenterte relevante miljøer. Det må også nevnes at mange veletablerte aktører og gjengangere i ordningen bidrar til mangfold ved å utvikle prosjekter som har som formål å nå underrepresenterte miljøer og stimulere til større bredde i representasjon og uttrykk, som f.eks. JM Norway, AKKS og Samspill.

Teknologi – ny former, formater og medieringer: Ordningen har opplevd en økning i søknader om tilskudd til podkast og videostrømming av samtaler om musikk. Mange aktører fikk i løpet av koronapandemien erfaring med slike formidlingsformer, og eksemplene i søknadsbunken tyder på at dette videreføres. På tross av flere interessante strømmeprosjekter savner utvalget strammere og bedre redaksjonelt arbeid i mange av prosjektene.

Prosjekt- vs. virksomhetstilskudd: For å kunne få virksomhetstilskudd må søkere enten være overført fra den tidligere driftsstøtteordningen i Kulturfondet eller andre budsjettposter eller ha mottatt flerårig prosjektstøtte fra ordningen. Det er bare fem virksomheter som får fast årlig tilskudd fra ordningen. Tilskuddene skal sikre forutsigbare driftsrammer for virksomheter som har høyt kunst- og kulturfaglig kvalitetsnivå, langsiktige mål og betydning utover sitt lokale nedslagsfelt. Tilskuddene til Notam, Ny musikk, Senter for tidligmusikk, JM Norway og Komponistforeningens tilskuddsordning for

tilgjengeliggjøring av norsk repertoar fikk videreført sine bevilgninger for 2022 med 1,9 prosent prisjustering.

Tilpasning og utvikling

Tilskuddsordningen ble revidert i 2021 for å inkludere den gjeldende formen for virksomhetstilskudd. Revisjonen har også tydeliggjort muligheten for å søke tilskudd til kunstnerisk utprøving og forsøks- og forprosjekter. Fagutvalget oppfatter at ordningen har et uutnyttet potensial til å stimulere til kunstnerisk utforskning, eksperimentering og risiko samt utprøving av nye ideer, konsepter og metoder. Utvalget ser dessuten potensial for å nå ut til og gi flere tilskudd til søknader fra minoritetsmiljøer og subkulturer. Denne tilskuddsordningen har også mulighet til å finansiere særlige satsinger og utlysninger innenfor rådets strategi og utviklingsbehov. De øvrige musikkutvalgene er invitert til å initiere satsinger innenfor andre musikktiltak-ordninger der de ser det er særlige utfordringer i musikkfeltet eller blindsoner i egne ordninger. Et eksempel på en satsing er Uhørt! – Ekstraordinær satsing på musikkproduksjons og -formidling til barn og ungdom.¹²

Musikkutvalget for turné- og virksomhetstilskudd for musikere, artister, ensembler og band

Musikkutvalget for ordningen behandler søknadene til én ordning:

- Turné- og virksomhetstilskudd for musikere, artister, ensembler og band

Fagutvalget er oppnevnt for 2022–2023 og består av

Rebecka Ahvenniemi (leder)	Hordaland
Vegar Vårdal	Innlandet
Harpreet Bansal	Oslo
Gro Bergrabb	Nordland
Jan Bang	Agder
Odd Martin Skålnes	Vestland

Tilskuddsordningen for turné- og virksomhetstilskudd for musikere, artister, ensembler og band

Formålet med ordningen er å stimulere til turnévirkosmhet og konsertproduksjon slik at et bredt spenn av musikkuttrykk blir tilgjengelig for publikum over hele landet. Ordningen er den største offentlige finansieringskilden for utøverne i det frie feltet i Norge og utgjør et permanent vilkår for at det kan finnes utøvende profesjonell virksomhet og utvikling for et stort antall musikere, artister, band, vokalgrupper og ensemblekonstellasjoner her til lands. Tilskudd fra ordningen gjør det mulig å utvikle et høyt kvalitetsnivå på konsertproduksjon og et profesjonelt honorarnivå for et stort mangfold av konsertproduksjoner på turné i inn- og utland. Søkere er profesjonelle musikere, artister, ensembler,

¹² <https://kulturdirektoratet.no/stotteordning/-/vis/uhort-musikkproduksjon-og-formidling-til-barn-og-unge>

band og støtteapparat innen alle sjangre. Tilskuddsordningen rommer alt fra mindre turnéprosjekter til mer omfattende virksomhet med behov for langsiktige tilskudd over ett eller flere år.

Søknader og tildelinger

	2019	2020	2021	2022
Antall søknader	687	667	801	905
Antall tildelinger	295	303	377	445
Tildelingsprosent, søknader	43 %	45 %	47 %	49 %
Samlet søknadssum	181 569 000	184 047 000	224 975 000	233 313 231
Tildelt sum årets søknader ¹	70 399 000	91 937 000	97 047 000	98 658 000
Tildelingsprosent, søknadssum	39 %	45 %	40 %	42 %

1. Inkluderer tilsagn for kommende år og 2 mill. kroner i stimuleringsmidler i forbindelse med korona og 9,5 mill. kroner overført fra tilskuddsordningen for komposisjon og produksjon i 2022.

Tendenser og analyser

Rekordmange søknader, og behov for konsert- og turnévirkosmhet: Søknadstallet på 904 behandlede søknader er historisk høyt og utgjør en økning på 13 prosent fra 2021 og 32 prosent fra 2019 (siste normalår før pandemien). Det antas å være en konsekvens av en krevende tid for utøvere under og i kjølvannet av koronapandemien. Ordningens satsing på utøvere i etableringsfasen har antakelig også bidratt til økningen. I 2022 hadde utvalget mulighet til å spre tilskuddene på mange og stimulere bredt til aktivitet i en fortsatt krevende tid for utøverfeltet etter pandemien. Ekstra koronastimuleringsmidler med 9,5 mill. kroner, 9,5 mill. kroner til omfordeling fra andre ordninger i Kulturrådet samt en øremerket økning på 10 mill. kroner over statsbudsjettet i 2022 ga rom for en tildelingsprosent på hele 49 prosent, høyere enn tidligere år.

Kulturrådet lager oversikt over fordeling av søknader på noen forenklede sjangerkategorier for å følge utviklingen på feltet fra år til år.

Søknader og tildelinger fordelt på sjanger

Sjanger	Ant. søkn.	Ant. tild.	Tild.-prosent antall	Andel av ant. søkn.	Andel av ant. tild.	Beløp søkn.	Beløp tild.	Tild. prosent beløp
Jazz/improvisasjon	259	129	50 %	29 %	29 %	66 490 158	24 870 000	37 %
Klassisk/samtid	187	96	51 %	21 %	22 %	65 199 210	30 608 000	47 %
Populær	294	122	41 %	33 %	27 %	48 416 896	14 611 000	30 %
Tradisjon	88	52	59 %	10 %	12 %	15 745 616	5 751 000	37 %
Verden	48	26	54 %	5 %	6 %	9 861 234	3 801 000	39 %
Vokal	28	19	68 %	3 %	4 %	25 760 914	17 617 000	68 %
Sum	904	444	49 %	100 %	100 %	231 474 028	97 258 000	42 %

På samme måte som i 2021 kom flertallet av søknadene i 2022 fra populærmusikkfeltet, mot tidligere flest søknader fra feltet jazz/improvisasjon.

Søknader og tildelinger fordelt på fylke

Fylke	Ant. søkn.	Ant. tild.	Tild- prosent antall	Andel av ant. søkn.	Andel av ant. tild.	Beløp søkn.	Beløp tild.	Tild. prosent beløp
Agder	35	12	34 %	4 %	3 %	9 351 429	3 282 000	35 %
Innlandet	38	20	53 %	4 %	5 %	11 228 830	3 262 000	29 %
Møre og Romsdal	13	6	46 %	1 %	1 %	1 671 600	440 000	26 %
Nordland	24	8	33 %	3 %	2 %	10 522 856	3 025 000	29 %
Oslo	358	185	52 %	40 %	42 %	85 128 004	37 340 000	44 %
Rogaland	45	26	58 %	5 %	6 %	8 957 184	4 135 000	46 %
Troms og Finnmark	36	16	44 %	4 %	4 %	11 023 801	5 415 000	49 %
Trøndelag	106	47	44 %	12 %	11 %	30 081 963	15 147 000	50 %
Utlandet	5	2	40 %	1 %	0 %	1 000 000	380 000	38 %
Vestfold Telemark	43	23	53 %	5 %	5 %	11 612 239	5 395 000	46 %
Vestland	88	48	55 %	10 %	11 %	28 337 324	10 968 000	39 %
Viken	113	51	45 %	13 %	11 %	22 558 798	8 469 000	38 %
Sum	904	444	49 %	100 %	100 %	231 474 028	97 258 000	42 %

Kulturrådet tar hensyn til geografisk bredde i både utøvernes tilholdssted og turnérutenes profil. Det er adressen til søkerne som blir gjengitt i tabellen ovenfor og som gir indikasjon på bo- og produksjonssted, ikke nedslagsfeltet i turnéruter og konsertformidling. Et generelt bilde av nedslag av konsertproduksjon vil reflekteres i arrangørstatistikker og arrangørenes innrapportering til vederlagsbyråene.

Konsertantall i Norge og utlandet (planlagte konserter i det samlede antallet søknader)

	Totalt antall	Norge	Utland	% Norge	% utland
Jazz/improvisasjon	2 974	1 954	1 020	66 %	34 %
Klassisk/samtid	1 928	1 726	202	90 %	10 %
Populær	3 517	2 394	1 123	68 %	32 %
Tradisjon	768	706	62	92 %	8 %
Verden	442	326	116	74 %	26 %
Vokal	458	423	35	92 %	8 %
Sum	10 087	7 529	2 558	75 %	25 %

Tilskuddene fra ordningen bidrar til å realisere et høyt antall konserter i inn- og utland. Utøvernes budsjettering av konserter er sammensatt med ulike inntektskilder, inkludert offentlig støtte, oppdragshonorar og billettsalg. Et gjennomsnitt av tilskudd per konsert (total avsetning 2022 / totalt antall konserter) er ca. 9700 kroner. Utvalget legger vekt på virksomhet i Norge i den samlede prioriteringen, men andelen utenlandskonserter er normalt likevel rundt 40 prosent. Musikere innen jazz/improvisasjon og populærmusikkfeltet har en viktig del av konsertmarkedet sitt i utlandet. Under pandemien er utenlandsandelen betydelig redusert, og dette gjaldt også i 2022. Året viste imidlertid en jevn økning i søknader til konserter utenfor Norge, i et konsertmarked som er på vei tilbake til normalen.

Kjønnsfordeling: Det er fortsatt tydelige tradisjonelle kjønnsroller og stereotyper i musikkfeltet, og musikkutvalgene har vært oppmerksom på dette lenge. Det er store forskjeller mellom sjangre og instrument- og vokalposisjoner og roller i ulike konstellasjoner av band og orkestre, og blant artister og solister. Samtidig er det tydelige bevegelser der rollene blir mer åpne for endring. Det er en tydelig økning i kvinneandelen i profesjoner som tradisjonelt innehas av menn, som komponist, instrumentalist og bandmusiker i jazz og populærmusikk, og blant dirigenter. Framstående kvinnelige låtskrivere, utøvere og produsenter i mannsdominerte profesjoner og roller har uvurderlig betydning for økt anerkjennelse og adgang, og som rollemodeller for yrkesvalg for kvinner i musikkfeltet. I sum har fordelingen ligget jevnt på ca. 35 prosent kvinner og 65 prosent menn i både søknader og tildelinger gjennom årene 2020–2022. Mens det innen klassisk/samtidfeltet og tradisjonsfeltet er noenlunde jevnt fordelt, er andelen kvinner betydelig lavere innen jazz/improvisasjon og populærfeltet.

Merbruk av komposisjoner og programmer: Fagutvalget er opptatt av utøvernes evne til å framføre nye musikkverk og konsertproduksjoner. I 2022 fortsetter tendensen fra 2020 med økende formidling av nye produksjoner og konsertprogrammer, flere framføringer og mer turnering. 90 søknader er registrert med nye verk eller merbruk av verk.

Strategisk satsing – nye stemmer: Som en del av Kulturrådets strategiske satsingsområde *Mangfold – flere stemmer, uttrykk og estetiske praksiser* har utvalget vært spesielt opptatt av utøvere i etableringsfasen som har hatt særlige utfordringer under og i kjølvannet av pandemiens nedstengninger, oppdragstørke og manglende sikkerhetsnett for inntekt. Utvalget satte av 3 mill. kroner av den eksisterende potten for tilskuddsordningen til satsingen. Blant 195 søknader som ble kategorisert til å falle inn under denne ordningen, fikk 73 tilskudd som ble gitt til utøvere i etableringsfasen, med til sammen 6,8 mill. kroner. Utvalget skal videreføre satsingen på nye stemmer i 2023 med vekt på musikalsk og kulturelt mangfold. 2 mill. kroner er satt av til dette.

Tilpasning og utvikling

Turné- og virksomhetstilskudd er en av ordningene som fra og med 2023 stiller krav til redegjørelse for tiltak og refleksjon rundt bærekraft, kjønnsbalanse, miljøbelastning og barn og unge i søknaden. Resultater av dette vil vises i søknader og virksomhet i 2023.

Utsikter og behov: Utøverfeltet har vært under press under koronapandemien og i 2022. Søknadene viser mange eksempler på svakere kontraktsvilkår og honorarer. Det høye søknadstallet i 2022 understreker denne ordningens viktige rolle for enkeltutøvere, band og små og store ensembler og orkestre. Presset på ordningen synes å fortsette, og det vil da ikke være mulig å opprettholde de siste årenes brede tildeling som har vært finansiert med ekstra koronamidler. Det har heller ikke vært nok midler på mange år til å kunne gi de større ensemblene tilstrekkelig med tilskudd for å realisere sine potensial for utvikling og konsertvirksomhet. En vesentlig økning av ordningens økonomiske rammer har vært prioritert i budsjettsøknadene for Norsk kulturfond gjennom flere år.

Musikkutvalget for arrangør- og festivalstøtte

Fagutvalget behandler søknader til to tilskuddsordninger:

1. Arrangørstøtte musikk
2. Tilskudd til musikkfestivaler

Konsertstedene er sammen med festivalene blant de viktigste arenaene for møter mellom musikk og publikum i Norge. Kulturrådets støtte til konsertarrangører og festivaler er bygget opp over flere tiår og er en sentral del av kulturpolitikken på musikkfeltet. Konsertarrangører og festivaler er også avgjørende for presentasjon av levende musikk fra utlandet for publikum i Norge. Kulturrådets

tilskuddsordninger bidrar til at arrangører og festivaler kan ha høye mål for booking, programmering og konsertproduksjon. Utvalget prioriterer mellom søknader for å ivareta og utvikle hele bredden i mangfoldet av arrangører, deres programprofiler og sjanger- og musikkuttrykk.

Fagutvalget er oppnevnt for 2022–2023 og består av

Ivar Chelsom Vogt (leder)	Vestland
Alice Jektevik	Troms og Finnmark
Mira Thiruchelvam	Vestland
Henrik Ødegaard	Vestfold og Telemark
Hedvig Mollestad Thomassen	Viken
Julie Forchhammer	Innlandet
Andreas Ljones	Vestfold og Telemark

Tilskuddsordning for konsertarrangører

Arrangørstøtte musikk er rettet mot arrangører av offentlige konserter i Norge. Ordningen skal stimulere til økt profesjonalitet i formidling av konserter og til å utvikle og opprettholde arrangører i hele landet. Tilskudd sikrer gode rammevilkår for små og store arrangører og legger til rette for at publikum kan oppleve ulike musikkuttrykk på landets konsertscener. Søkerne til ordningen representerer mangfoldet av konsertarrangører, fra sjangeravgrenset klubbvirksomhet drevet av frivillige, via helårsarrangører og musikkscener, til profesjonelle kulturhus.

Søknader og tildelinger

	2018	2019	2020	2021	2022
Antall søknader	554	648	550	576	898
Antall tildelinger	288	323	317	372	573
Tildelingsprosent, søknader	52 %	50 %	58 %	65 %	64 %
Samlet søknadssum	114 427 000	163 965 000	148 132 000	184 148 000	309 345 244
Tildelt sum årets søknader ¹	31 982 000	43 853 000	43 812 000	73 189 000	91 054 000
Tildelingsprosent, søknadssum	28 %	27 %	30 %	40 %	29 %

1. Inkluderer tilsagn for kommende år.

Tendenser og analyser

2022 har vært preget av at alle smitteverntiltak ble fjernet i februar, og ettervirkningene av to år med pandemi. Organisasjoner og aktører i feltet meldte om kompetanseflukt i bransjen, lavere publikumstall og generell prisvekst. Spesielt strøm, reise og hotellutgifter er eksempler på kostnadspress som har hatt negativ innvirkning på arrangørfeltet. Færre konkrete navn i programplaner, usikkerhet om billettinntekter og høyere søknadssummer og økt støttebehov per konsert tolkes som tegn på et felt i usikkerhet. Dårlig forhåndssalg har vært en klar tendens i 2022. Flere søkte for kortere perioder enn før pandemien, og flere helårsarrangører søkte for halvår eller kvartal av gangen mot normalt én søknad for hele året eller flere år. Også etter gjenåpningen etter pandemien har det vært en overvekt av norske artister, musikere, band og ensembler i programmeringen. Det gjenstår å se om dette vil fortsette, slik det er tegn til for musikkfestivalene.

Styrking av feltet i gjenåpningen etter pandemien har vært et tema i søknadsbehandlingen gjennom hele året. Mange i feltet har ikke kunnet ta kunstnerisk og økonomisk risiko som før. Programmeringen hos arrangørene har generelt vært mindre utforskende og særpreget.

Nye og etablerte søkere – mot et større mangfold? Selv med over 200 nye søkere til ordningen i 2022 og et ekstraordinært informasjonsarbeid gjennom 2021 og 2022 mener utvalget det fortsatt er miljøer, sjangre og publikumsgrupper som er underrepresentert i søknadsmassen. Over halvparten av de nye søkerne fikk avslag. Det er fortsatt et mål for utvalget å nå bedre ut til miljøer som ikke er oppmerksom på ordningen. Det gjelder for eksempel urban musikk i ungdoms- og innvandrer miljøer. Det er også et mål for utvalget at de veletablerte aktørene i større grad bør kunne ivareta et sjangermessig og kulturelt mangfold innenfor sin programmering.

Øremerkede stimuleringsmidler fra Kulturdepartementet: Kulturdepartementet tilførte 27,5 mill. kroner nye stimuleringsmidler til tilskuddsordningen vinteren 2022. Avsetningen til konsertarrangører ble dermed midlertidig økt fra 49 til 76,5 mill. kroner dette året. Det ble gitt en ekstra søknadsfrist 15. mars for raskt å nå ut til arrangørene med økt tilskuddsbehov under selve gjenåpningen. Utvalget behandlet derfor et rekordstort antall søknader og ga et tilsvarende stort antall bevilgninger. De økte bevilgningene kan ha skapt forventninger i feltet som ikke kan innfris fra og med 2023 når de disponible midlene er tilbake på normalt og langt lavere nivå.

Antall konserter i registrerte kategorier: Fra 2022 registrerer Kulturrådet forskjellig typer arrangører og samlet antall konserter søkerne planlegger. Dette gir et bedre bilde av resultatet av virkemiddelbruken enn tall for søknader og bevilgninger. Det ble bevilget tilskudd til gjennomføring av ca. 8000 konserter hos 573 arrangører. Av disse er

- 110 tilskudd til arrangører med konsertprogram rettet mot barn og unge.
- 57 tilskudd til arrangører som helt eller delvis arrangerer sine konserter i kulturhus. Antall søknader fra kulturhusene har vært klart økende siden Rikskonsertene la om sin offentlige konsertvirksomhet og midler ble overført til arrangørstøtte og utøverstøtte i Kulturrådet i 2011.
- 91 tilskudd til arrangører som helt eller delvis arrangerer sine konserter i kirker.
- 82 tilskudd til søkere som ikke har søkt ordningen tidligere.

Geografisk fordeling av arrangører: Mye av konserttilbudet innen visse sjangre er konsentrert innenfor et mindre, avgrenset geografisk område, og ofte i de store byene.

	Ant. søkn.	Ant. tildelinger	Tild. prosent antall	Andel av søknader	Andel av tild.	Søknadsbeløp	Tildelingsbeløp	Tild. prosent beløp
Agder	50	34	68 %	6 %	6 %	9 825 000	4 777 000	49 %
Innlandet	71	51	72 %	8 %	9 %	23 492 000	7 568 000	32 %
Møre og Romsdal	34	24	71 %	4 %	4 %	7 851 000	4 077 000	52 %
Nordland	47	36	77 %	5 %	6 %	12 461 000	4 783 000	38 %
Oslo	170	98	58 %	19 %	17 %	102 281 000	17 587 000	17 %
Rogaland	50	30	60 %	6 %	5 %	14 730 000	5 263 000	36 %
Troms og Finnmark	53	38	72 %	6 %	7 %	17 921 000	8 082 000	45 %
Trøndelag	79	43	54 %	9 %	8 %	26 243 000	7 822 000	30 %
Vestfold Telemark	60	37	62 %	7 %	6 %	14 053 000	5 391 000	38 %
Vestland	121	89	74 %	13 %	16 %	35 264 000	12 165 000	34 %
Viken	162	92	57 %	18 %	16 %	42 978 000	12 319 000	29 %
Utlandet	1	0	0 %	0 %	0 %	25 000	0	0 %

Søknader og tildelinger fordelt på sjanger

	Ant. søkn.	Ant. tildelinger	Tild. prosent antall	Andel av søknader	Andel av tild.	Søknadsbeløp	Tildelingsbeløp	Tild. prosent beløp
Flere sjangre musikk	309	208	67 %	34 %	36 %	115 052 000	38 554 000	34 %
Folkemusikk/tradisjonsmusikk	47	33	70 %	5 %	6 %	9 859 000	4 591 000	47 %
Jazz/improvisasjonsmusikk	106	79	75 %	12 %	14 %	20 461 000	10 111 000	49 %
Klassisk/samtidsmusikk	155	106	68 %	17 %	19 %	68 183 000	13 669 000	20 %
Populærmusikk	248	126	51 %	28 %	22 %	78 906 000	20 481 000	26 %
Verdensmusikk	33	20	61 %	4 %	3 %	14 667 000	2 428 000	17 %

Antall søknader fra og bevilgninger til populærmusikkfeltet er økt kraftig siden 2021. Kategorien flere sjangre musikk inneholder en overvekt av søkere innen populærmusikk og bidrar også til at det samlede omfanget av søknader og tildelinger innenfor populærmusikk er høyt.

Tilpasning og utvikling

Fagutvalget ønsker mer kunnskap om publikum og hvilken demografisk representasjon som oppnås gjennom bevilgningene i ordningene. Gjennom endringer i søknadsskjemaene blir søkerne bedt om å informere om arbeid for å øke mangfoldet i programmering, publikum og bærekraft.

Tilskudd til musikkfestivaler

Sammen med arrangørordningen og orkesterinstitusjonene utgjør festivalordningen et sentralt virkemiddel for formidling av konsertprogrammer i Norge. Tilskudd fra ordningen skal sikre et mangfold

av norsk og utenlandsk musikk til de åpne festivalarenaene og bidra til kunstnerisk fornyelse, utvikling og bevaring av et mangfoldig musikkliv i Norge, til det beste for publikum over hele landet.

Søknader og tildelinger – utvikling

	2018	2019	2020	2021	2022
Antall søknader	283	278	271	219	302
Antall tildelinger	149	163	180	170	224
Tildelingsprosent, søknader	53 %	59 %	66 %	78 %	74 %
Samlet søknadssum	210 000 000	220 000 000	221 000 000	563 979 914	242 365 000
Tildelt sum avsetningsårets søknader	149 683 000	152 700 000	158 282 000	172 055 000	179 785 000
Tildelingsprosent, søknadssum	71 %	69 %	72 %	31 %	74 %

Tabellen viser søknader og tildelinger for festivaler i gjennomføringsårene. 98 prosent av de årlige festivalmidlene deles ut som tilsagn året i forveien. Dette skiller seg fra oversikten for de andre musikkordningene i denne rapporten. Disse viser tall for årene *vedtakene* er fattet.

Tendenser og analyser

De økonomiske tapene av inntekter som fulgte med nedstengningen under pandemien, ble for festivalene i hovedsak forskjøvet til deres oppdragstakere. Derfor har innkomne søknader for 2022 framstått som lite preget av unntakstilstanden. Arrangør- og festivalutvalget har dermed behandlet søknadene med utgangspunkt i en normalsituasjon.

Søknadstilfang og økonomi: Gjennom koronaperioden har søknadstilfanget vært relativt stabilt, men har økt med nærmere 17 prosent i et perspektiv fra 2018. Både antallet og andelen søknader som får tilskudd, har økt gradvis, andelen fra 53 prosent for 2018 til 74 prosent for 2022. Tendensen indikerer økt mangfold i større grad enn utjevning og styrking av etablerte festivaler. Økningen under pandemien kan etter alt å dømme knyttes til forventning om gjenåpning, framtidsoptimisme og økt bevissthet i festivalfeltet om mulighetene til å søke tilskudd fra Kulturfondet etter den oppmerksomheten som fulgte med Kulturdepartementets midlertidige ordninger for kompensasjon og stimulering.

Festivalfeltet har vært i vekst siden festivalordningen ble opprettet mot slutten av 1990-årene, og antall musikkfestival søknader til Kulturfondet har aldri vært høyere enn for 2022. Stortinget vedtok en øremerket økning på 10 mill. kroner til musikkfestivalordningen for 2022. Som nevnt tidligere bevilget Kulturdepartementet stimuleringsmidler med 27,5 mill. kroner midlertidig til arrangørstøtteordningen i 2022. 7,5 mill. kroner av dette ble lagt til festivalordningen, som dermed også ble styrket midlertidig i 2022. Til sammen ga dette Kulturrådet mulighet til å imøtekomme et større mangfold av søknader og øke tilskuddet til festivaler som kan sammenliknes med festivaler med historisk høye tilskudd. Søknader for 2023 som kom inn i 2022, viser en videre økning av antallet.

Profesjonalisering og frivillighet: Kulturrådet har sett større forskjeller i profesjonalitet og kompetanse i organisering av festivalene i musikkfeltet. Mange små festivaler blir oftere frivillig drevet, samtidig som de store vokser og blir mer profesjonelle.

Flere norske og nordiske artister: Festivalene engasjerer forholdsvis flere norske enn utenlandske artister, og generelt flere artister og headlinere i et mellomstort framfor store internasjonale artister. Dette skyldes åpenbart økte honorarkrav fra store og utenlandske headlinere, og svakere konkurranseevne for festivalene i et krevende internasjonalt marked.

Konsentrasjon og internasjonalt eierskap: Økt internasjonalt eierskap og festivalsammenslutninger i feltet har bidratt til likeforming av programprofiler og gjerne også i faste utvalg av artister som går igjen

på flere av festivalene. Det gir disse festivalene fordeler i honorarbudkrigen. Vertikal integrasjon som dette gir aktørene mulighet til å kreve eksklusiv presentasjon av sine artister i større geografiske områder.

Nisjefestivaler og sjangerovergripende festivaler: Parallelt med konsentrasjonen utvikles også et større omfang og mangfold av nisjefestivaler på den ene siden og flere sjangerovergripende festivaler på den andre.

Publikum trekker mot mainstream: Søkere og tilskuddsmottakere beskriver en tendens til at publikum beveger seg fra smalere til mer populære festivaler, og fra små og mellomstore arrangementer til store. Om dette er en temporær eller vedvarende virkning av pandemi og krise, vil vise seg.

Prioriteringer: I tillegg til vurderingen av sentrale dimensjoner som programprofil og gjennomføringsevne har utvalget lagt vekt på festivalenes tilbud til barn og unge, minoriteter og urfolk, og tilskudd til flere populærmusikkfestivaler. Det er også lagt vekt på utjevning av historiske forskjeller i tilskuddsnivå mellom sammenlignbare festivaler, og på geografisk fordeling av tilskuddsmidlene.

Mangfold: Utvalget ønsker et større mangfold av søkere til ordningen, noe som kan gi et bedre grunnlag for å øke kulturelt og sjangermessig mangfold. Utvalget er også opptatt av mangfold i festivalenes publikum og at musikktilbudet skal treffe bredt i befolkningen. Særlig aktuelt i et mangfoldsperspektiv er barn, unge voksne, synlige minoriteter, nasjonale minoriteter og urfolk.

Barn og unge: Mange festivaler har egne konserter for barn og unge som en del av programmet, og noen har en egen «festival i festivalen» for barn. Et fåtall er rendyrkede festivaler for barn og unge. Utvalget ser fortsatt et stort potensial for utvikling av flere mer dedikerte faglig relevante festivaler for barn og unge.

Kjønnsbalanse: Rundt 20 prosent av søknadene viser til arbeid mot en best mulig kjønnsbalanse i program og organisering. I underkant av 60 prosent melder at kjønnsbalanse burde stått på agendaen, og har ambisjoner om å jobbe mot bedre kjønnsbalanse.

Redusert klimaavtrykk: Rundt 13 prosent av søknadene til festivalsøknadsfristen har refleksjon om og et arbeid for redusert klimaavtrykk utover standardtiltak som vaskbare glass, lokale leverandører, kildesortering og oppfordring til bruk av klimavennlig transport. I overkant av 50 prosent beskriver variasjoner over de vanlige tiltakene.

Søknader og tildelinger fordelt på fylke

Fylke	Ant. søkn.	Ant. tild.	Tild-prosent antall	Andel av ant. søkn.	Andel av ant. tild.	Beløp søkn.	Beløp tild.	Tild. prosent beløp
Agder	17	15	88 %	6 %	7 %	6 834 000	6 025 000	88 %
Innlandet	28	18	64 %	9 %	8 %	15 061 000	7 515 000	50 %
Møre og Romsdal	18	15	83 %	6 %	7 %	12 387 000	10 107 000	82 %
Nordland	19	14	74 %	6 %	6 %	10 988 000	8 005 000	73 %
Oslo	43	31	72 %	14 %	14 %	44 426 000	34 991 000	79 %
Rogaland	23	15	65 %	8 %	7 %	10 782 000	7 460 000	69 %
Svalbard	1	1	100 %	0 %	0 %	600 000	275 000	46 %
Troms og Finnmark	28	23	82 %	9 %	10 %	29 149 000	23 554 000	81 %
Trøndelag	27	20	74 %	9 %	9 %	26 822 000	22 785 000	85 %
Vestfold og Telemark	18	12	67 %	6 %	5 %	10 703 000	7 060 000	66 %
Vestland	45	37	82 %	15 %	17 %	60 553 000	43 585 000	72 %
Viken	35	23	66 %	12 %	10 %	14 061 000	8 423 000	60 %
Sum	302	224	74 %	100 %	100 %	242 365 000	179 785 000	74 %

Søknader og tildelinger fordelt på sjanger

Sjanger	Ant. søkn.	Ant. tild.	Tild-prosent antall	Andel av ant. søkn.	Andel av ant. tild.	Beløp søkn.	Beløp tild.	Tild. prosent beløp
Flere sjangre	45	36	80 %	15 %	16 %	81 090 000	65 959 000	81 %
Folk/tradisjon	20	17	85 %	7 %	8 %	21 169 000	16 935 000	80 %
Jazz/improvisasjon	33	29	88 %	11 %	13 %	37 015 000	28 403 000	77 %
Klassisk/samtid	64	54	84 %	21 %	24 %	44 080 000	32 440 000	74 %
Populær	132	80	61 %	44 %	36 %	48 251 000	26 588 000	55 %
Verden	8	8	100 %	3 %	4 %	10 760 000	9 460 000	88 %
Sum	302	224	74 %	100 %	100 %	242 365 000	179 785 000	74 %

Fordelingen av søknader og tildelinger forandrer seg lite fra år til år, bortsett fra en markant økning av søkere fra populærmusikkområdene, fra 99 søknader i 2021 til 132 i 2022.

Musikkutvalget for innspillings- og publiseringsstøtte

Fagutvalget behandler søknader til to tilskuddsordninger:

1. Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger
2. Innspillingsstøtte for fonogram

De to ordningene har som mål at det blir spilt inn, utgitt og dokumentert en stor bredde av musikk i Norge. De bidrar til at det her til lands spilles inn og utgis mye musikk sammenliknet med for eksempel de øvrige nordiske landene. Et av formålene med ordningene er at musikkverk, musikkproduksjoner og utøveres framføringer blir dokumentert gjennom utgivelse og kan mangfoldiggjøres, distribueres, selges og formidles.

Fagutvalget er oppnevnt for 2022–2023 og består av

Anne Hytta (leder)	Oslo
Peder Nilas Tårnesvik	Oslo
Tine Surel-Lange	Nordland
Ståle Storløyen	Trøndelag
Mariama Ndure	Oslo
Jarle Savio	Viken

Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger

Publiseringsstøtten for musikkinnspillinger er den største ordningen for produksjon og utgivelse av musikk i Norge. Ordningen har som formål å øke den allmenne kjennskapen til og formidlingen av musikk fra Norge samt å bidra til å opprettholde en bred produksjon av kvalitetsutgivelser. Tilskuddene bidrar til at musikk av høy kvalitet blir utgitt, dokumentert, tilgjengeliggjort og formidlet.

Tilskudd gis til utgivere, i hovedsak til ulike typer musikkelskaper, fra multinasjonale *major*-selskaper og andre etablerte selskaper til mindre plateselskaper og artistdrevne selskaper og prosjekter. Det kan søkes tilskudd til nye musikkutgivelser med varighet på minimum 25 minutter i alle sjangre. Tilskudd er fastsatt til 90 000 kroner per utgivelse og er øremerket den aktuelle utgivelsen. I vurderingen av søknadene legger utvalget vekt på kunstnerisk, teknisk og produksjonsmessig kvalitet, profesjonalitet og formidling av utgivelsen. I den samlede vurderingen av søknadene vektlegges mangfold i sjanger og uttrykk samt bredde blant utgiverne.

Søknader og tildelinger

	2018	2019	2020	2021	2022
Antall søknader	527	563	689	576	587
Antall tildelinger	234	261	277	282	272
Tildelingsprosent, søknader	44 %	46 %	40 %	49 %	46 %
Samlet søknadssum	47 430 000	50 670 000	62 010 000	51 840 000	52 830 000
Tildelt sum årets søknader	21 050 000	23 490 000	24 930 000	25 380 000	24 480 000
Tildelingsprosent, søknadssum	44 %	46 %	40 %	49 %	46 %

Tendenser og analyser

Søknadstilfanget var stabilt i første del av 2022, men den forventede opphopningen av nytugivelser i kjølvannet av pandemien førte til en mindre bølge med søknader på høsten (denne kommer til syne i tallene for 2023). Av behandlede søknader i 2022 kom hele 54 prosent fra populærmusikkfeltet. Sett i sammenheng med tall fra 2020 og 2021 holder andelen søknader fra de øvrige sjangerkategoriene seg noenlunde stabil.

Fordeling på sjanger

Sjanger	Søknader	Tilskudd	Tildelingsprosent	Andel av søknader	Andel av tilskudd
Folkemusikk/tradisjonsmusikk	62	29	47 %	11 %	11 %
Jazz/improvisasjonsmusikk	138	62	45 %	24 %	23 %
Klassisk/samtidsmusikk	53	21	40 %	9 %	8 %
Populærmusikk	315	150	48 %	54 %	56 %
Verdensmusikk	19	8	42 %	3 %	3 %
Totalsum	587	270	46 %	100 %	100 %

Format: Svært mange norske utgivelser trykkes fremdeles i et eller flere formater, på tross av at inntekter fra salg av fysiske formater har sunket i løpet av det siste tiåret. Men utgivelsene ser ut til å stabilisere seg med en andel på 7 prosent i både 2019 og 2020 (jf. *Kunst i tall 2020*, s. 18). Tabellen nedenfor viser hvilke format innspillingene er utgitt i. De fysiske utgivelsene er i tillegg gitt ut digitalt.

Utgivelsesformat	Antall	Prosent
CD	310	53 %
Vinyl	89	15 %
mp3	131	22 %
Annet (flere formater, kassett osv.)	57	10 %
Totalsum	587	100 %

Barneplate vs. andre formater og plattformer: Seks av bare ni søknader om album spesifikt for barn og unge fikk tilskudd. Ordningen, med sitt krav om albumformatet, treffer ikke innspilt musikk i andre formater og på andre plattformer for barns musikkonsum, så som musikk som er skapt eller synkronisert til spill, film, tv, video osv. Når det gjelder musikk for barn og unge, må det nevnes at mange andre utgivelser som får tilskudd, spesielt i noen populærmusikksjangre, også retter seg mot både barn og det øvrige publikummet under 25 år.

Om utgiverne

Utgivere	Antall	Andel av søkere	Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelingsprosent
4+ utgivelser	31	12 %	281	139	49 %
2–3 utgivelser	51	19 %	122	58	48 %
1 utgivelse	184	69 %	184	73	40 %
Unike søkere (totalt antall søkere)	266	100 %	587	270	46 %

Utgiverne er klassifisert i de tre kategoriene i tabellen over for å synliggjøre spennet fra de større plateselskapene til musikere og artister (unike søkere) som gir ut på eget selskap. Ordningen har et betydelig tilfang av nye søkere (98 i 2022), hvorav de aller fleste er uorganiserte artistdrevne

selskaper med lite profesjonell erfaring. De når i liten grad gjennom i prioriteringene av ulike grunner, blant annet at de ofte ikke kan vise til potensial for formidling og markedsføring. Mangfoldet av selskaper gjenspeiler endringer i bransje og felt, med strømming og plattformbasert økonomi og formidling som både utfordrer og gir muligheter. Også innretningen av offentlige tilskuddsordninger for produksjon og utgivelse er med på å påvirke valg av utgiverform og selskaper og dermed også fordelingen av selskaper og struktur i bransjen. En utredning og videre undersøkelse av slike effekter av offentlige virkemidler vil være av interesse for den varslede offentlige utredningen om musikkfeltet (NOU).

Geografi

Fylke	Søknader	Tilskudd	Tildelingsprosent	Andel søknader	Andel tilskudd
Agder	11	3	27 %	2 %	1 %
Innlandet	29	14	48 %	5 %	5 %
Møre og Romsdal	4	1	25 %	1 %	0 %
Nordland	7	1	14 %	1 %	0 %
Oslo	320	164	51 %	55 %	61 %
Rogaland	12	4	33 %	2 %	1 %
Troms og Finnmark	17	8	47 %	3 %	3 %
Trøndelag	42	27	64 %	7 %	10 %
Utlandet	2	0	0 %	0 %	0 %
Vestfold og Telemark	14	2	14 %	2 %	1 %
Vestland	70	22	31 %	12 %	8 %
Viken	59	24	41 %	10 %	9 %
Totalsum	587	270	46 %	100 %	100 %

Platebransjen er sentralisert i større grad enn andre deler av musikkbransjen. Det bekreftes av den geografiske oversikten, som viser utgivers adresse. Oslo står i en særstilling, samtidig som oversikten viser at det tildeles tilskudd til musikk som er produsert av aktører i samtlige fylker. Det ligger i musikkutgivelsens natur at utgitt musikk i dag blir tilgjengelig for publikum uavhengig av hvor den produseres og gis ut.

Et større mangfold av utgivelser: Utvalget har gjennom året vært bevisst på å støtte hele bredden av de uttrykkene som er representert i søknadsbunkene, samt utøvermiljøer, plateselskaper og etiketter, fra ytterpunkt til ytterpunkt: fra store plateselskaper med bred portefølje til små, artistdrevne selskaper i oppstartfasen, og hele bredden av miljøer og uttrykk som er representert i søknadsbunken over hele landet. Spesiell oppmerksomhet rettes mot å nå ut til nye miljøer, eksempelvis for klubbmusikk. Det store antallet nye søkere er et tegn på at ordningen når et større mangfold.

Et viktig endringstrekk i utgiverpraksis er økt andel singler, EP – korte utgivelser, som i dag ikke får tilskudd fra ordningen. Dette anerkjennes som viktig, men utvalget ønsker likevel å reservere ordningen for utgivelser basert på en viss arbeidsmengde og innsats som ligger i albumlengden (med mulighet for å søke om unntak fra regelen).

Tilpasning og utvikling

Utvalget har gjort små, men viktige justeringer i retningslinjene i 2022. Den viktigste innebærer å presisere at formidlingsaspektet i utgivelsesprosjektet (kulepunkt 4) er vesentlig og et av vurderingskriteriene i ordningen:

- kunstnerisk kvalitet
- teknisk og produksjonsmessig kvalitet
- profesjonalitet
- formidling av utgivelsen

Kunnskapsbehov: Publiseringstøtten er et viktig virkemiddel for platebransjen. I den kommende NOU-en om musikk må også denne delen av musikklivet og -bransjen undersøkes, og en ekstern vurdering av publiseringstøtten som virkemiddel vil imøtesees. Utvalget har diskutert behovet for en helhetlig utredning om dette området, med digitalisering eller formidling som viktige stikkord. Utredningsprosjektet er ført opp i kunnskapsplanen til Kulturrådets avdeling for kulturanalyse.

Tilskuddsordning til fonograminnspillinger

Ordningen har som formål å støtte innspilling og utgivelse av musikk som det er et særskilt behov for å støtte, eller som det av musikkhistoriske grunner er viktig å sikre at blir dokumentert og tilgjengeliggjort. Ordningen er begrenset til fire områder:

- innspilling av komposisjonsmusikk fra Norge, herunder partiturmusikk, orkesterverk og elektroakustiske komposisjoner
- innspillingsprosjekter for barn og unge
- innspillinger som dokumenterer utøvetradisjoner i Norge, herunder norsk folkemusikk innen både slåttespell, kveding og bygdedans
- innspillinger av tradisjonsmusikk fra den flerkulturelle musikkscenen i Norge

Søknader og tildelinger

	2018	2019	2020	2021	2022
Antall søknader	166	181	174	243	154
Antall tildelinger	51	60	49	65	48
Tildelingsprosent, søknader	31 %	33 %	28 %	27 %	31 %
Samlet søknadssum	15 007 430	16 926 656	16 727 815	25 003 079	15 053 563
Tildelt sum årets søknader	3 822 000	4 459 000	3 790 000	4 797 000*	3 708 000
Tildelingsprosent, søknadssum	25 %	26 %	23 %	19 %	25 %

*Inkludert 3 mill. i stimuleringsmidler.

Tendenser og analyser

I 2022 var søknadstallet tilbake til nivået før pandemien. Et spesielt høyt antall søknader i 2021 antas å være knyttet til pandemien; begrensninger i konsertvirksomhet skapte større press på ordninger som stimulerer produksjon. Herunder faller også innspillingsaktivitet som ble mindre rammet av koronarestriksjonene. Dette begrunner trolig økt søknadstall også til denne ordningen.

Søknadene blir kategorisert slik på en faglig og praktisk måte, basert på ordningens avgrensninger og øvrige praktiske behov:

Kategori	Søknader	Andel søkn.	Tildelinger	Andel tild.	Tildelingsprosent	Søkt	Bevilget	Tild. prosent beløp
Barn	11	7 %	5	10 %	45 %	1 136 000	425 000	81 %
Flerkulturell tradisjonsmusikk	12	8 %	6	13 %	50 %	1 025 000	530 000	80 %
Komposisjonsmusikk	54	35 %	22	46 %	41 %	5 732 071	1 803 000	77 %
Tradisjonsmusikk	37	24 %	15	31 %	41 %	3 389 050	950 000	74 %
Musikkhistorisk verdi	1	1 %	0	0 %	0 %	65 000	0	55 %
Har søkt før	11	7 %	0	0 %	0 %	1 065 000	0	88 %
Mindre aktuell	28	18 %	0	0 %	0 %	2 641 442	0	74 %
Totalsum	154	100 %	48	100 %	31 %	15 053 563	3 708 000	81 %

Hovedandelen søknader kommer fra områdene «komposisjonsmusikk» og «tradisjonsmusikk fra Norge». Dette er i tråd med tidligere år og viser stor aktivitet og spesifikke behov for disse formålene.

- «Komposisjonsmusikk». Prosjektene spenner fra soloinnspillinger og kammer-prosjekter til store orkesterproduksjoner, fra utøverportretter til komponistdrevne prosjekter. Førstegangsinnspillinger prioriteres. Utvalget diskuterer komposisjonsbegrepet og ordningens innretning knyttet til dette som en av ordningens sentrale omdreiningspunkter og en problemstilling til oppfølging.
- «Tradisjonsmusikk fra Norge» favner et forholdsvis bredt spekter av prosjekter innenfor tradisjonsmusikken, også her med dokumentasjon som formål. Prosjektene tar som regel utgangspunkt i tradisjonsmateriale fra bestemte geografiske områder og gjelder et spesifikt instrument eller en gitt form, eller har en mer tematisk innretning. De fleste prioriterte prosjekter dreier seg om innspilling av rendyrket tradisjonsmateriale og bevaring/formidling av dette, men også innspillinger med bearbeidet materiale i videre tradering.
- Kategoriene «innspillingsprosjekter for barn og unge» og «tradisjonsmusikk fra den flerkulturelle musikkscenen» har få søknader.

Geografisk fordeling av søknader og tildelinger

Fylke	Søknader	Andel søkn.	Tildelinger	Andel tild.	Tildelingsprosent	Søknads-sum	Tild. sum
Agder	3	2 %	0	0 %	0 %	135 000	0
Innlandet	10	6 %	5	10 %	50 %	951 550	350 000
Møre og Romsdal	5	3 %	1	2 %	20 %	405 000	50 000
Nordland	2	1 %	1	2 %	50 %	146 000	35 000
Oslo	59	38 %	18	38 %	31 %	6 124 142	1 426 000
Rogaland	3	2 %	0	0 %	0 %	174 000	0
Troms og Finnmark	2	1 %	1	2 %	50 %	145 000	100 000
Trøndelag	20	13 %	3	6 %	15 %	1 997 235	317 000
Utlandet	1	1 %	0	0 %	0 %	90 000	0
Vestfold og Telemark	8	5 %	3	6 %	38 %	1 220 000	210 000
Vestland	14	9 %	6	13 %	43 %	1 018 500	395 000
Viken	27	18 %	10	21 %	37 %	2 647 136	825 000
Totalsum	154	100 %	48	100 %	31 %	15 053 563	3 708 000

Som for publiseringstøtten kom det inn flest søknader fra Oslo og andre byer med konsentrasjon av produksjonsmiljøer og forretningsadresser.

Diskusjoner i utvalget: Diskusjoner rundt grenseoppgangene mellom hva slags komposisjonsmusikk og tradisjonsmusikk som det skal være rom for å prioritere, gitt formuleringene om dokumentasjonsbehov og musikkhistorisk betydning, er sentrale i behandlingen av søknadene. Dette dreier seg også eksempelvis om hvordan man skal forholde seg til prosjekter med en grad av improvisasjon og prosjekter som springer ut av jazz/improvisasjon framfor av den partiturbaserte samtidsmusikken – et kunstig skille for flere aktører i dag. Det dreier seg videre om hvordan ordningen skal forholde seg til den mer nyskapende og videreutviklede tradisjonsmusikken. Utvalget arbeider hvert år med disse problemstillingene gjennom diskusjon av enkeltsøknader og i den mer overordnede samlede prioriteringen.

Tilpasning og utvikling

Det pågående forskningsprogrammet *Skapende praksiser i musikk* vil ventelig gi kunnskap som også kan være relevant med tanke på betydning og funksjon av innspilt musikk og av denne tilskuddsordningen og publiseringsstøtten. Også den kommende NOU-en om musikkfeltet, og et utredningsarbeid om fonogramfeltet, vil bli relevante for å vurdere utviklingen av ordningen.